

Uvádíme v tomto článku názory, které rozpracovaly jednotlivé katedry VA AZ z hlediska podílu jednotlivých oddělení vševojskové armády (divize).  
**Obsah a metodiku práce při přípravě útočné operace (útočného boje) řeší**  
**článek z hlediska:**

Plukovník ing. Lubomír Freyburg, CSc.  
plukovník ing. Oldřich Svoboda, CSc.  
podplukovník ing. Jaroslav Jílek, CSc.

## ■ VELITELE, NÁČELNÍKA ŠTÁBU A OPERAČNÍHO ODDĚLENÍ

Práce velitele a štábu při přípravě a plánování operace (boje) můžeme na základě zkušeností a praxe štábů rozdělit na čtyři hlavní období:

1. **Příprava zámyslu velitele a jeho vyhlášení** (operační orientace).  
2. **Příprava podkladů pro rozhodnutí a jeho zpracování.**

3. **Vyhlášení rozhodnutí.**  
4. **Dokončení zpracování plánovacích dokumentů, organizace součinnosti a kontrolní činnost.**

Tato období se navzájem doplňují a prolínají. Některá opatření často plníme souběžně s cílem získat čas a zkrátit lhůtu potřebnou pro přípravu k plnění úkolů podřízených stupňů.

Celý proces plánování operace může trvat za normálních podmínek ve štábu vševojskové armády kolem 8–12 hodin a ve štábu svazku 4–6 hodin.

Z těchto důvodů je ve vševojskových štábech uplatňována zásada souběžného plánování, která je charakterizována postupným předáváním podkladů podřízeným v závislosti na postupu rozpracovanosti rozhodnutí velitele a plánu operace (boje).

Praxe potvrzuje, že je v tomto procesu nutné uplatňovat zásadu, aby již záměr schválil nadřízený velitel. Tím předejdeme nežádoucím změnám ve vydávaných podkladech pro plánování na nižších stupních.

### **Příprava podkladů pro přijetí rozhodnutí velitele**

Toto období zpravidla zahrnuje:  
— přijetí informačních zpráv (návrhů) nebo zodpovězení na zadané dotazy —

přednášejí zástupci, náčelníci druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb;

— zapracování potřebných údajů z přednesených a schválených návrhů do připravované grafické i písemné části rozhodnutí;

— příprava grafického rozhodnutí a písemných příloh;

— přednesení návrhu rozhodnutí nadřízenému veliteli (určenému funkcionáři).

Určení náčelníci mohou v závislosti na čase přednést úplnou informační zprávu s návrhem na použití daného druhu vojska nebo služby, nebo častěji budou odpovídat jen na otázky, které dostali dříve a nebo přímo při přednesu návrhu.

Náčelník operačního oddělení zpravidla vyhodnocuje situaci a bojeschopnost vševojskových svazků (útvárů), uvádí poměry sil po směrech, kalkulace pro přesuny a přeskupení vojsk, časové a prostorové plnění úkolu a podíl sousedů na plnění úkolu.

Náčelník štábu přednáší zpravidla celkový závěr ze zhodnocení situace, formulovaný jako podklad pro rozhodnutí velitele, popř. se zaměřením i na některé další otázky podle pokynů velitele. Ve svých vystoupeních mohou náčelníci také přednést zdůvodněné požadavky na velitele fronty (armády).

Po vyslechnutí náčelníků si velitel armády (svazku) zpravidla ponechá krátkou dobu na studium a upřesnění zpracované dokumentace a osobně formuluje rozhodnutí před jeho přednesem nadřízenému. V některých případech může být rozhodnutí vyhlášeno vykonavatelům přímo za účasti nadřízeného stupně velení.

## Vyhlášení rozhodnutí

Rozhodnutí vyhláší velitel ústně, zpravidla za přítomnosti všech zástupců, náčelníků oddělení, druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb velitelství armády (svazku). K vyhlášení rozhodnutí může povolovat velitele svazků (útvárů), některých rozhodujících útvarů armády (divizních jednotek) a popř. i další funkcionáře. Do doby vyhlášení rozhodnutí musí operační oddělení v součinnosti s ostatními náčelníky připravit grafickou a textovou část rozhodnutí a příslušná nařízení pro svazky (útvary).

Současná praxe ze cvičení, podložená teoretickým zdůvodněním obsahu rozhodnutí (ustanovení předpisu Oper-1-1 a Vševojsk-1-1) ukazuje, že vlastní rozhodnutí obsahuje:

1. Zámysl operace (boje).
2. Úkoly podřízeným — motostřeleckým a tankovým svazkům (útvárům), raketovému vojsku a dělostřelectvu, vyčleněnému letectvu, vojskům PVO, výsadku a zálohám.
3. Úkoly k všestrannému zabezpečení operace (bojové činnosti).
4. Organizace velení a hlavní otázky součinnosti.

Základem rozhodnutí velitele je **zámysl**. V něm velitel stanoví hlavní uskupení nepříteli a způsob jeho zničení, způsob použití jaderných zbraní, určí hlavní a další směry úderu, obsah bližšího a dalšího úkolu, rozdělení jaderné prostředky a úsilí letectva a určí operační (bojovou) sestavu vojsk.

Vedle úkolů podřízeným svazkům (útvárům), druhům vojsk a zálohám vydává velitel úkoly k všestrannému zabezpečení operace (bojové činnosti). Tyto úkoly zahrnují: průzkum, OPZHN, ženíjný zabezpečení, chemické zabezpečení, operační maskování, radioelektronický boj, topogeodetické zabezpečení, týlové zabezpečení (technické, materiální a zdravotnické) a politické zabezpečení.

Úkoly k zabezpečení operace (bojové činnosti) mají být konkrétní a stručné, aby byly podkladem pro činnosti odpovídajících složek štábu.

Velitel vydá pak zpravidla náčelníkovi štábu úkoly k zabezpečení nepřetržitého velení, přípravy a zabezpečení organizace součinnosti, zabezpečení vysokého stupně bojové pohotovosti a k organizaci kontroly a pomoci u podřízených.

Všechny tyto úkoly jsou součástí rozhodnutí velitele. K podrobnějšímu řešení těchto otázek se velitel vrací zejména při organizaci součinnosti podle konkrétních podmínek jednotlivých řešených situací.

## Plánování operace (boje)

### Dokumentace

Plánování útočné operace armády (útočnou divize) začíná prakticky již v době přípravy podkladů pro rozhodnutí velitele. Vzhledem k tomu, že soudobé podmínky vedení ozbrojeného zápasu výrazně zvýšily význam času, probíhá souběžně plánování současně na několika stupních velení. K tomu musí štáb armády (divize) vytvářet potřebné podmínky.

Jedním z důležitých úkolů velitele a štábu armády (divize) je proto poskytovat pomoc podřízeným velitelům a štábům, včas schválit jejich rozhodnutí a sladit jejich obsah s plánem operace armády (rozhodnutím velitele divize).

Útočná operace armády (útok divize) planujeme na základě rozhodnutí velitele, podle obsahu a čar, při čemž nejdůležitější planujeme činnost vojsk do hloubky bližšího úkolu.

Při plánování útočné operace armády zpravidla zpracujeme tyto dokumenty:

1. **Základní dokumenty** (vševojskové) — zpracuje operační oddělení v těsné součinnosti se zástupci a náčelníky oddělení druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb.

1. Plán útočné operace armády — graficky s textovou přílohou.

2. Plán přípravy a zaujetí výchozího prostoru armády — graficky s textovou přílohou a grafem pro zaujetí výchozího prostoru vojsky (v němž řešíme i otázky příkrytí).

II. **Plány bojového použití druhů vojsk** — zpracují příslušná oddělení štábu armády.

1. Plán bojového použití raketového vojska a dělostřelectva — graficky s textovou přílohou, grafikon účasti v prvním jaderném úderu frontu.

2. Plán protivzdušné obrany — graficky s textovou přílohou.

III. Dále zpracují příslušná oddělení štábu vševojskové armády **Plány operačního zabezpečení**.

1. Plán průzkumu — graficky s textovou přílohou — zpravodajské oddělení.

2. Plán operačního maskování — operační oddělení.

3. Plán ochrany proti zbraním hromadného ničení — zpravidla textově — operační oddělení v součinnosti s dalšími odděleními.

4. Plán ženíjního zabezpečení — graficky s textovou přílohou, grafikon budování výchozího prostoru — ženíjný oddělení.

5. Plán chemického zabezpečení — graficky s textovou přílohou — chemické oddělení.

6. Plán radioelektronického rušení — graficky s textovou přílohou — skupina REB.

7. Plán topograficko-geodetického zabezpečení — graficky s textovou přílohou — topografická skupina.

8. Plán týlového zabezpečení — graficky s textovou přílohou — štáb týlu.

9. Plán tankového a automobilního technického zabezpečení — graficky s textovou přílohou — tankové a automobilní oddělení.

10. Plán výzbrojního zabezpečení — graficky s textovou přílohou — výzbrojní oddělení.

#### IV. Plány organizace velení a spojení

1. Plán přesunu a zaujetí míst velení — graficky s tabulkami na mapě, zpracuje operační oddělení.

2. Plán spojení — graficky s textovou přílohou a schémata, zpracuje oddělení spojovacího vojska.

V. Plán politické práce — zpracuje textově s přílohou na mapě politické oddělení.

Štáb divize zpracuje jako základní dokument „Rozhodnutí velitele divize“ — graficky na mapě s textovou přílohou, která obsahuje i údaje o přípravě a zaujetí výchozího prostoru divize.

Plány bojového použití druhů vojsk a plány zabezpečení bojové činnosti se mohou ve štábu divize zpracovávat jako součást pracovní mapy příslušného zástupce náčelníka druhu vojska nebo oddělení. Plán přesunu a zaujetí míst velení štábu jako samostatný dokument divize nezpracovává.

Všechny grafické dokumenty na stupni armády zpracujeme zpravidla na mapě 1 : 200 000, plán přípravy a zaujetí výchozího prostoru na mapě 1 : 100 000. Dokumenty na stupni divize zpracujeme zpravidla na mapě 1 : 100 000; při plánování průlomu nepřátelské obrany bez použití jaderných zbraní používáme i mapu 1 : 50 000.

Plán útočné operace je jednotný — pro operaci s použitím jaderných zbraní i bez jejich použití. Na plánu pracuje přísně omezený počet funkcionářů, které určí osobně velitel nebo náčelník štábu armády. Zvlášť důležitý je požadavek utajit zámysl použití jaderných zbraní v operaci, který nesmí být přenášen do jiných plánovacích dokumentů. Plán operace schvaluje velitel armády, podepisuje náčelník štábu a náčelník operačního oddělení. V případech, kdy si vyhradí právo schválení plánu velitel fronty, podepisuje jej velitel armády a náčelník štábu.

Plán přípravy a zaujetí výchozího prostoru schvaluje velitel armády a podepisu-

je náčelník štábu a náčelník operačního oddělení. Všechny ostatní plány zpravidla schvaluje velitel armády, podepisuje náčelník štábu a příslušný odborný náčelník. V některých případech může být schvalovací pravomoc u stanovených plánů přenesena na náčelníka štábu.

Na základě rozhodnutí a schválených plánů štáb armády (divize) zpracuje další dokumenty — bojové (týlové) rozkazy a bojová a odborná bojová nařízení.

#### Organizace součinnosti

Organizace součinnosti je neoddelitelnou součástí rozhodnutí velitele armády (divize). Nejdůležitější podmínkou součinnosti je dokonalá znalost úkolů všech zainteresovaných funkcionářů na jednotlivých stupních velení.

Při přípravě první útočné operace bude mít organizace součinnosti některé zvláštnosti, vzhledem k použití jaderných zbraní. Těžko zjistíme, jakým způsobem bude operace zahájena a vedena; příprava operace probíhá v míru a jednotlivá opatření se trvale upřesňují a doplňují.

Součinnost sil a prostředků armády (divize) organizujeme podle úkolů, směrů, objektů, způsobů činnosti a doby na celou hloubku operace (bojového úkolu, svazku), především ke splnění hlavních úkolů a ve prospěch hlavních uskupení, které tyto úkoly plní. Nejpodrobněji ji organizujeme mezi silami a prostředky, které se zúčastní prvního jaderného úderu, odražení agrese nepřítelů a plnění bližšího úkolu s důrazem na první den útočné operace.

Obsah organizace součinnosti může být různý. V operaci vedené s použitím jaderných zbraní hlavní pozornost zaměříme na sladění bojové činnosti prvosledových divizí (útvárů) s jadernými údery.

V operaci vedené bez použití jaderných zbraní hlavní pozornost věnujeme sladění činnosti letectva a dělostřelectva s činností motostřeleckých a tankových divizí (útvárů) a vzdušných výsadků.

V první útočné operaci věnujeme i značnou pozornost organizaci součinnosti mezi vojsky vyčleněnými do pásma překrytí a hlavními silami svazků prvního sledu, jakož i silami a prostředky určenými k jejich podpoře.

Součinnost při přípravě útočné operace zpravidla organizujeme k těmto obdobím (úkolům): zaujetí výchozího prostoru pro útok; účast v prvním jaderném úderu frontu; odražení agrese nepřítelů (odstranění následků jaderného úderu nepřítelů); splnění bližšího úkolu armády s důrazem na přechod do útoku a první den operace; rámcově splnění dalšího úkolu.

Součinnost na stupni divize organizujeme zpravidla ke třem obdobím: přesun a rozvinutí do bojové sestavy a palebná příprava (při útoku z přímého dotyku — zaujetí výchozího prostoru pro útok a palebná příprava); plnění bližšího úkolu; rozvíjení útoku a splnění úkolu dne.

Výsledky organizace součinnosti zachycujeme do pracovních map, popř. zpracujeme mapu (schéma) součinnosti jako samostatný vnitřní dokument štábu divize nebo písemně ve formě plánové tabulky boje (součinnosti).

### Kontrola

Včasné a úplné splnění stanovených bojových úkolů vojsky zabezpečujeme kontrolou. Kontrolu organizuje operační oddělení armády (svazku) podle pokynů náčelníka štábu.

Výjezd funkcionářů k vojskům organizuje podle pokynů velitele nebo náčelníka štábu na základě jednotného plánu. Zjistí-li kontrolující nedostatky, musí ihned učinit všechna opatření k jejich odstranění, podat o tom hlášení nadřízenému a zabezpečit poskytnutí odborné pomoci.

**Závěrem** chceme zdůraznit, že bojová činnost a řízení vojsk jsou mimořádně ná-

ročné. Dynamičnost soudobých operací (boje), jejich rychlý spád a náhlá proměnlivost situací vyžadují také rychlou reakci velitelů, štábů a vojsk.

Smysl a význam budou mít jen ta rozhodnutí, která dojdou k vykonavatelům s takovou časovou zálohou, která jim umožní včas se připravit na boj, důsledně je zplánovat a zorganizovat. Objektivní potřeba rozhodovat se rychle a ve zkrácených časových lhůtách je jedním z nejtvrdějších požadavků, které před nás staví dynamika vedení soudobých operací.

Proto je nutné, abychom již v míru v práci velitelů a štábů prosazovali organizovanost, sladěnost, cílevědomost a jednoduchost pracovních postupů. Jejich výsledkem však musí být všestranně zdůvodněné a přesné kalkulace, propočty a návrhy pro rozhodování velitele a schopnost zabezpečit včasné předání a pochopení úkolů vykonavatelům.

Tyto náročné požadavky soudobého boje mohou plnit jen lidé s vysokými morálními a bojovými vlastnostmi a kvalitami a s hlubokými vojenskými, odbornými a technickými znalostmi.

S vědomím této skutečnosti musíme postupovat ke své vlastní osobní přípravě a k celkové přípravě velitelů a štábů.

Katedra vojenského zpravodajství

## ■ ZPRAVODAJSKÉHO STŘEDISKA

Příprava zpravodajských podkladů pro úspěšnou práci velitele a štábu vševojskové armády (divize) při přípravě a vedení operace (boje) je procesem složité povahy. Kromě zkušeností z předcházející praxe, předpokládá zapojení celé psychické aktivity zpravodajského orgánu, motivační, postoje i rozumové. Není jenom procesem získávání a přijímání informací, ale i jejich zpracováváním.

Právě zabezpečit dostatečné množství úplných, hodnověrných a přesných informací o nepříteli a vytvoření závěrů o jeho možnostech a pravděpodobném zámyslu, jako důležitých podkladů pro reálné rozhodování velitelů, je pro zpravodajské orgány závažný problém. Musí maximálně využít na daném stupni všech možností, sil a prostředků, způsobů a metod.

Správným předpokladem pro přípravu objektivních závěrů o možnostech a prav-

děpodobném zámyslu nepřítel je realizovat zásadu centralizovaného řízení průzkumné a zpravodajské činnosti.

Řešení tohoto problému vidíme ve vytvoření zpravodajských středisek na stupni divize a vševojskové armády a ve správném obsahu a metodice jejich práce při přípravě a vedení operace (boje).

Pro práci zpravodajského střediska při organizaci a plánování operace (boje) vidíme tyto oblasti činnosti:

— Seznámení se se všeobecnou situací (studium operační směrnice, bojového nařízení pro průzkum a zpravodajské informace).

— Zkoumání zvláštní situace (porovnání stavu a charakteru činnosti nepřítel i vlastních vojsk s původními zprávami a předcházejícími zkušenostmi) a informování velitele o nepříteli v rámci operační orientace.

— Podrobný rozbor klíčových údajů o nepříteli a o vlastních silách a prostředcích průzkumu a příprava informační zprávy o nepříteli.

— Přednes informační zprávy o nepříteli.

— Plánování průzkumu.

— Vydání bojových nařízení pro průzkum.

— Shromažďování, evidence a vyhodnocování informací.

— Řízení zasazených sil a prostředků průzkumu.

Tyto oblasti zpravodajské práce mají své specifické rysy, jsou spolu svázány, podmiňují se a tvoří uzavřený cyklus. Téměř všechny jsou spojené přímou vazbou a některé zpětnou vazbou.

Metodika práce zpravodajského střediska tedy vychází nejen z požadavků splnění jednotlivých úkolů, ale i z osobních vlastností a schopností každého jejího příslušníka. Musí respektovat návaznost na činnost velitele a štábu. Dále musí brát v úvahu potřeby součinnosti s náčelníky druhů vojsk a služeb a nutnost včasného zpracování a doručení úkolů pro podřízené zpravodajské a průzkumné orgány.

Metodika práce zpravodajského střediska při přípravě a vedení operace (boje) závisí na konkrétní situaci a zvláště na čase, množství a hodnotě informací.

Výchozím podkladem i pro práci zpravodajského střediska je operační směrnice velitele fronty, bojový rozkaz velitele vševojskové armády, bojové nařízení pro průzkum nadřazeného, popř. zpravodajská informace. Metodiku práce zpravodajského střediska rozhodujícím způsobem ovlivňuje metodika práce štábu vševojskové armády (divize).

Před a při ujasnění úkolu vševojskové armády (divize) zpravodajské středisko studuje a hodnotí nepřítel. Vychází při tom ze skutečností a z konkrétní situace i z možností změn a na základě toho určí jakou operační (bojovou) sestavu může nepřítel zaujmout, kde, kdy a jaké objekty nepřítel může mít a které máme ničit v prvním pořadí.

Výsledek hodnocení slouží jako podklad pro informaci náčelníka zpravodajského oddělení a štábu při přijetí zámyslu rozhodnutí a při operační orientaci. Cílem informace o nepříteli je seznámit velitele a vedoucí funkcionáře štábu s možnostmi a pravděpodobným zámyslem nepřítel. Údaje o nepříteli zakresluje do pracovní mapy velitele, popř. náčelníka štábu.

V době přijetí zámyslu a rozhodnutí a při operační orientaci skupiny plánování

a řízení průzkumu, řízení hloubkového průzkumu, řízení rádiového a radiotechnického průzkumu (u divize pracoviště řízení průzkumu) upřesňují situaci vlastních sil a prostředků průzkumu, prověřují spojení a jejich připravenost k plnění úkolů. Informační skupina upřesňuje situaci nepřítel.

V rámci operační orientace vydává velitel nebo náčelník štábu pokyny pro průzkum. Obsah pokynů musí vyjadřovat úlohu a místo velitele nebo náčelníka štábu ve zpravodajském zabezpečení armády (divize).

Po operační orientaci seznámí zpravodajský náčelník příslušníky zpravodajského střediska s úkolem armády (divize) a s rozhodnutím pro splnění úkolu. Zároveň vydá pokyny pro další práci zpravodajského střediska s důrazem na vydání předběžných nařízení pro průzkum a rozkazů pro průzkumné orgány vyslané v prvním pořadí. Současně vydá pokyny pro přípravu informační zprávy o nepříteli. Struktura, délka i obsah pokynů náčelníka zpravodajského oddělení závisí na stupni připravenosti a stmelosti jednotlivých pracovišť zpravodajského střediska. V každém případě však musí poskytnout dostatek podkladů pro účelnou práci zpravodajského střediska.

Období přípravy informační zprávy zpravodajského náčelníka o nepříteli bude jedním z nejzávažnějších období, ve kterém pracovníci musí projevit zejména intelektuální schopnosti, získané vědomosti a návyky. Na úroveň zprávy bude působit i míra metodologické kultury nejenom náčelníka zpravodajského oddělení (zpravodajského střediska) ale i všech příslušníků zpravodajského střediska. Při její přípravě budou spolupracovat náčelník informační skupiny a skupiny plánování a řízení průzkumu (u divize starší důstojník pracoviště plánování průzkumu a informace). Ostatní příslušníci zpravodajského střediska se budou zabývat formulací předběžných bojových nařízení a bojových rozkazů pro průzkumné orgány a prostředky zasazované k průzkumu v prvním pořadí. Současně zahájí plánování průzkumu.

Informační zpráva náčelníka zpravodajského oddělení (zpravodajského náčelníka) má být zaměřena k řešení konkrétní situace. Má obsahovat zdůvodnění, obsahově a metodicky uspořádaný soubor závěrů o situaci, možnostech a pravděpodobném zámyslu nepřítel a v závěru návrh na vlastní průzkumná opatření daného velitelského stupně.

Náčelník zpravodajského oddělení (zpravodajský náčelník) má jednotlivé části přednášet v logické posloupnosti. Rozsah zprávy bude limitován určeným časem. Při nedostatku času přednese zkrácenou zprávu s využitím pracovní nebo výkazové mapy.

V době, kdy velitel přijímá informační zprávy, důstojníci zpravodajského střediska dokončují součinnost s odděleními druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb. Zároveň pokračují v plánování vojenského, hloubkového, rádiového, radiotechnického, vzdušného průzkumu a průzkumu druhů vojsk. V této době dokončují předběžná nařízení pro průzkum a bojové rozkazy pro průzkumné orgány zasazované v prvním pořadí. Ještě do doby vyhlášení rozhodnutí musí zpravodajské středisko připravit grafickou a textovou část do rozhodnutí velitele a bojová nařízení pro průzkum pro podřízené svazky (útvary).

Po ukončení informační zprávy přenášejí údaje o nepříteli do mapy rozhodnutí velitele a mapy plánu operace. Zároveň informuje štáb se závěry o nepříteli pomocí dispečinku. Při informaci podřízených průzkumných jednotek a útvarů se závěry o nepříteli volíme diferencovanou formu.

Plánování průzkumu je vysoce odpovědná činnost celého zpravodajského střediska, zejména skupin plánování a řízení průzkumu, řízení hloubkového průzkumu, rádiového a radiotechnického průzkumu (pracoviště plánování průzkumu a informace). Je usměrněna k nejúčelnějšímu využití všech orgánů průzkumu. Průzkumnou činnost plánujeme po obdržení bojového úkolu. Výsledkem plánování je **plán průzkumu**. Plán průzkumu není dogma. Mění-li se situace, plán přizpůsobíme, doplníme, popř. i měníme. Plánování průzkumu není činnost jednorázová, ale trvalá, přitom vycházíme vždy z konkrétní situace.

V rámci plánování zpravodajské středisko zpracovává bojovou průzkumnou dokumentaci. Plánovací unifikovanou dokumentaci zpracováváme graficky na mapách s tabulkovými přílohami mimo mapu.

V období příprav boje a operace je plánování sice hlavní, ale nikoli jedinou činností zpravodajského střediska. Musí kromě toho všestranně zabezpečit přípravu průzkumných orgánů k plnění úkolů.

**Bojová nařízení pro průzkum** slouží jako podklad pro plánování použití sil a prostředků průzkumu podřízených nižších velitelských stupňů a organických průzkumných jednotek. Zpracovávají je vyčlenění důstojníci příslušných pracovišť zpravodajského střediska. V zájmu co nejrychlejšího doručení vykonavatelům je žádoucí,

aby bojová nařízení pro průzkum zpracovali před nebo souběžně s plánem průzkumu.

Nesmírně vážné a složité je **shromažďování, třídění, evidence, vyhodnocování** a využívání informací o nepříteli. Výsledkem této činnosti zpravodajského střediska musí být zabezpečení dostatku hodnověrných zpráv, které v souhrnu vytvoří co nejlepší podklady pro rozhodování velitelů. Získané údaje o nepříteli třídí předběžně skupiny řízení hloubkového rádiového a radiotechnického průzkumu (pracoviště řízení průzkumu) tím, že soustřeďují veškeré poznatky zasazených orgánů průzkumu. Takto získané materiály pak vyhodnocuje informační skupina (na pracovišti plánování průzkumu a informace), která má potřebné zkušenosti a odpovídající operačně taktické znalosti. Na základě zhodnocení připravuje informace pro velitele, náčelníka štábu, štáb, podřízené štáby a hlášení nadřízenému. Naléhavě zprávy urychleně předává ústně nebo poštou.

Hlášení o nepříteli z různých pramenů neustále vyhodnocuje a systematicky doplňuje ve výkazové mapě, kterou vede informační skupina (na pracovišti plánování průzkumu a informace) zpravodajského střediska.

**Zasazené síly a prostředky průzkumu** řídí skupiny plánování a řízení průzkumu, hloubkového průzkumu, rádiového a radiotechnického průzkumu (pracoviště řízení průzkumu) zpravodajského střediska. Řízení zahrnuje:

- rozdělení sil a prostředků průzkumu,
- stanovení průzkumných úkolů,
- součinnost sil a prostředků průzkumu,
- příprava sil a prostředků průzkumu,
- organizaci spojení,
- kontrolu.

Síly a prostředky jednotlivých druhů průzkumu rozděluje podle konkrétních úkolů na základě rozhodnutí velitele pro operaci (boj), pokynů velitele a náčelníka štábu a jejich možnosti.

Stanovení průzkumných úkolů může mít různé formy. To záleží na druhu průzkumné jednotky, naléhavosti a důležitosti úkolu a podmínkách situace. Včasné a přesné doručení rozkazů a nařízení pro průzkum přímo určeným jednotkám je jedním z nejvážnějších opatření organizace průzkumu.

Podstata součinnosti sil a prostředků průzkumu spočívá v určení kdo, kde a kdy a jaké průzkumné úkoly bude plnit a s jakým cílem. Průzkumnou součinnost organizuje skupina plánování a řízení prů-

zkumu vševojskové armády (pracoviště plánování průzkumu a informace u divize).

Příprava sil a prostředků průzkumu se skládá ze všeobecné přípravy, která probíhá v rámci každodenní bojové a politické přípravy, a z bezprostřední přípravy před jejich nasazením. Všeobecnou přípravou se budou zabývat velitelské a štábní orgány průzkumných útvarů a jednotek; bezprostřední přípravou příslušné skupiny zpravodajského střediska. Tato činnost bude prolínat všemi etapami práce zpravodajského střediska podle naléhavosti úkolů.

Jedním z rozhodujících úkolů, který umožňuje vést účinně průzkum, je organizování a udržování stálého a včasného spojení se zasazenými silami a prostředky průzkumu, s průzkumnými jednotkami a útvary, se zálohou, s druhým položením zpravodajského střediska a nadřízenými a podřízenými štáby.

Organizace spojení se prolíná všemi etapami zpravodajské práce a zabývají se jí vyčlenění pracovníci průzkumných jednotek a útvarů.

K nejdůležitějším opatřením v metodice práce zpravodajského střediska patří kontrola vydaných nařízení a směrnic a praktická pomoc podřízeným při plnění průzkumných úkolů. Touto činností se zabývají především řídicí orgány a jimi určení příslušníci zpravodajského střediska.

Tato činnost začíná po vydání předběžných nařízení a končí vysláním průzkumného orgánu.

Kromě této činnosti se musí zpravodajské středisko zabývat ještě vysokou bojovou pohotovostí vlastní i podřízených průzkumných jednotek a útvarů. Tu dosáhneme každodenní, cílevědomou přípravou a prací zpravodajského střediska, která se musí odrážet v přesném plnění úkolů podle konkrétní metodiky práce.

**Závěrem** chceme zdůraznit, že postup práce zpravodajského střediska a její obsah při přípravě operace (boje) budou v každém konkrétním případě rozdílné. V každém případě však zpravodajské středisko se musí řídit pokyny velitele a náčelníka štábu a přizpůsobit se jejich postupu a metodice práce.

Čas, potřebný pro splnění jednotlivých úkolů, bude též rozdílný. Některé úkoly budeme plnit jako jednorázovou akci jednoho pracoviště, jiné budou plnit několik skupin a v průběhu dlouhého období. Pro splnění jiných úkolů bude třeba využít celé zpravodajské středisko v průběhu celého období přípravy i vedení operace (boje).

Postup a metodika práce zpravodajského střediska štábu vševojskové armády (divize) mohou být odlišné, ale vždy musí vycházet z reálných propočtů možností a zájmů nepřítele.

**Katedra operačního a bojového použití RVD**

## ■ NÁČELNÍKA A ODDĚLENÍ RVD

Velení vševojskové armády (svazku) je složitý, dynamický proces, kterým velitel a štáb cílevědomě usměrňuje bojovou činnost svazků (útvarů a jednotek) — i dočasně přidělených — k dosažení cíle, který ve většině případů vychází z nařízení nadřízeného stupně velení. Dosažení tohoto cíle musí ve své podstatě zabezpečit organizační struktura vševojskové armády (svazku), pokud možno vlastními, nebo k nim dočasně přidělenými silami.

Náročnost a rozsáhlost obsahu velení si v soudobých podmínkách vynutila dělbu práce. Ta se projevila specializací jednotlivých oddělení armády (svazku), která na jedné straně umožňuje zvládnout složitý proces velení a podstatně zkvalitnit a

zvýšit produktivitu řídicí práce, ale na druhé straně vyžaduje úzkou koordinaci činností všech oddělení štábu armády (svazku) k dosažení stanoveného cíle.

Úlohou oddělení RVD (oddělení dělostřelectva divize) v organizační struktuře štábu armády (svazku) je plánování a řízení bojové činnosti raketových a dělostřeleckých organických i dočasně přidělených svazků (útvarů a jednotek) k dosažení končného cíle operací (boje) vševojskové armády (svazku). Řízení proto probíhá v úzké součinnosti s ostatními odděleními štábu armády (svazku), v **duchu rozhodnutí velitele armády (svazků)**. Je to logické, protože RVD nebude nikdy plnit úkoly samostatně. Neexistuje „dělostřelec-

ký boj", ale jen vševojskový boj. Použití RVD musí být proto přísně sladěno s činností vševojskových svazků (útvárů).

Na základě úlohy a místa palby v soudobém boji a operaci můžeme obecně definovat cíl operačního a bojového použití RVD jako **nepetržitě plnění úkolů ve prospěch činnosti vševojskových svazků a útvárů, které jim usnadní postupně splnit úkoly (cíle) a tím i konečný cíl operace (boje).**

Tyto podmínky může RVD vytvořit jen účinnou palbou na nepřátelské objekty. **Účinná palba je tedy základním posláním a konečným efektem operačního a bojového použití RVD.**

Cílem plánování bojového použití RVD je zpracovat zdůvodněné podklady pro organizování a řízení bojové činnosti RVD v operaci (boji). Plánování probíhá ve vševojskovém štábu v určitém chronologickém sledu, který je závazný i pro NRVD a jeho oddělení. Z tohoto sledu — metodiky práce vševojskového štábu — vyplývá i posloupnost práce NRVD a jeho oddělení při plánování použití RVD, které můžeme shrnout do těchto etap:

- ujasnění úkolu, časová kalkulace, zhodnocení situace a vydání předběžných nařízení k zabezpečení souběžného plánování na různých stupních velení;

- zpracování podkladů a návrhů pro rozhodnutí velitele armády (svazku) a jejich přednesení;

- zpracování „Plánu bojového použití RVD“ (u divize „Plánu dělostřeleckého průzkumu, topografického a povětrnostního zabezpečení“).

- vydání odborných nařízení podřízeným svazkům (útvárům a jednotkám);

- kontrola plnění vydaných nařízení.

Činnost mezi jednotlivými příslušnými oddělení RVD musí být koordinovaná. K dosažení vytyčeného cíle je proto bezpodmínečně nutné, aby každý příslušný oddělení znal své povinnosti. Všechny pracovní postupy musí být v souvislosti, a to nejen co do obsahu, ale i časově. A právě na těchto předpokladech je postavena metodika práce ORVD, která mimo jiné závisí ještě i na pracovní zručnosti a návycích jednotlivých pracovníků oddělení, jejich pracovní souhře apod.

Chceme-li hovořit o metodice práce ORVD, je v první řadě potřebné vymezit úkoly, které ORVD plní.

#### **Na stupni armáda:**

- plánuje a řídí činnost armádní raketové brigády, kanónové dělostřelecké brigády protitankového pluku, měřického dělostřeleckého oddílu a posilového dělo-

střelectva v souladu s rozhodnutím velitele armády a směrnicí NRVD fronty;

- usměrňuje plánování a řízení bojové činnosti RVD vševojskových svazků v souladu s rozhodnutím velitele armády;

- organizuje součinnost s ostatními odděleními v rámci štábu armády k zabezpečení splnění stanovených úkolů;

- plní úkoly, které vyplývají z odborné podřízenosti NRVD fronty.

Analogicky potom na **stupni vševojskového svazku:**

- plánuje a řídí činnost raketového útvaru, dělostřeleckého pluku, protitankového oddílu a posilového dělostřelectva v souladu s rozhodnutím velitele divize a nařízením NRVD armády;

- usměrňuje plánování a řízení bojové činnosti dělostřelectva motostřeleckých pluků v souladu s rozhodnutím velitele divize;

- organizuje součinnost s ostatními odděleními v rámci štábu divize k zabezpečení splnění stanovených úkolů;

- plní úkoly, které vyplývají z odborné podřízenosti NRVD armády.

Pro organizování a plánování bojového použití RVD vychází NRVD a jeho oddělení z těchto hlavních podkladů:

- zámyslu rozhodnutí vševojskového velitele,

- odborné směrnice nadřízeného NRVD,

- schváleného návrhu na použití RVD,

- rozhodnutí vševojskového velitele,

- dokonalé znalosti situace v RVD na daném stupni.

Zaměříme se na některé otázky, které vyplývají z metodiky práce.

Je to v první řadě příprava podkladů pro přijetí rozhodnutí velitele, tj. příprava návrhu NRVD. Ten musí plně vycházet z úkolů, vydaných na operační orientaci, ze zámyslu rozhodnutí vševojskového velitele. NRVD armády bude zpravidla přednášet svůj návrh ze své pracovní mapy. Je tedy výhodné, aby všechny potřebné kalkulace byly na ní ve formě tabulek. V praxi se ukázalo jako možné řešení, že tabulky jsou jako příloha k pracovní mapě NRVD, a to odděleně pro raketové vojsko a pro dělostřelectvo.

Po přednesení a schválení návrhu je povinností NRVD zabezpečit, aby všechny otázky RVD byly přeneseny do grafické části rozhodnutí vševojskového velitele. Souběžně s tím musí být písemně vypracován a odevzdán náčelníku operačního oddělení příspěvek do rozhodnutí velitele. ORVD v této době nesmí zapomenout ani na podřízené. Vydá (či doplní) jim podle situace předběžná nařízení.

Schválený návrh poskytuje další, kon-

krétní informace oddělení RVD pro plánování. Při vyhlášení rozhodnutí velitele armády konfrontuje NRVD toto rozhodnutí se svými návrhy a zaznamená si úkoly RVD. S rozhodnutím NRVD seznámí oddělení, pro které se tato informace stává základem všech dalších opatření k přípravě použití RVD v operaci (boji), i pro organizaci velení podřízeným svazkům a útvarům RVD. V tomto období můžeme činnost NRVD a jeho oddělení rozdělit na účast při zpracování „Plánu útočné operace armády“ na zpracování „Plánu bojového použití RVD“.

„Plán bojového použití RVD“ se zpracovává graficky s textovou přílohou. Je to základní dokument RVD a je součástí plánu operace. Podepisuje je NRVD a NS armády a schvaluje velitel armády.

„Plán přípravy a zaujetí výchozího prostoru armády oddělení RVD samostatně nezpracovává, ale podílí se na jeho zpracování v úzké součinnosti s operačním a ostatními odděleními štábu armády.

Dále oddělení RVD armády (divize) samostatně zpracovává v tomto období „Plán dělostřeleckého průzkumu, topogeodetického a povětrnostního zabezpečení“ (graficky na mapě, v úzké součinnosti se zpravodajským oddělením). Tento dokument vychází z vševojskového plánu průzkumu. Podepisuje jej náčelník štábu a náčelník průzkumu oddělení RVD armády, schvaluje NRVD armády.

Práce oddělení RVD je v tomto období velmi náročná na čas, protože musí souběžně probíhat úzká součinnost s jednotlivými odděleními štábu armády.

Na základě „Plánu bojového použití RVD“ oddělení RVD vyhotovuje a odesílá podřízeným svazkům a útvarům RVD bojová nařízení a zpracovává příspěvek do bojového rozkazu vševojskového velitele. Obdobně na základě zpracovaného „Plánu dělostřeleckého průzkumu, topogeodetického a povětrnostního zabezpečení“ zpracovává a odesílá bojová nařízení NRVD pro dělostřelecký průzkum, topogeodetické a povětrnostní zabezpečení. Pro vedení boje připravuje v této době „Mapu pro řízení bojové činnosti RVD armády“.

Na stupni vševojskového svazku se analogicky zpracovává „Plán bojové činnosti raketového útvaru a dělostřelectva“, který podepisuje náčelník dělostřelectva divize a NS divize. Schvaluje jej velitel divize.

Jako pracovní dokument oddělení RVD armády zpracovává „Grafikon účasti raketového vojska armády v prvním jaderném úderu frontu“. Pracovním dokumentem nazýváme „Grafikon“ proto, že v období přípravy a vedení operace až do prvního ja-

derného úderu musí být nepřetržitě veden a upřesňován. V libovolný okamžik musí odrážet situaci raketového vojska do palné čety v to, jejich stupně pohotovosti k prvnímu jadernému úderu, kolik má palných úkolů, na jaké cíle a kdo bude plnit, přenesení úkolů na jiné vykonavatele při přemístění, manévru apod.

V dalším se zaměříme na činnost NRVD a jeho oddělení při organizaci součinnosti.

Konkrétní období organizace součinnosti zjistí ORVD na operačním oddělení v plánové tabulce součinnosti. Pokud tato období (prostory, doba) souhlasí s údobími v bojovém rozkaze (nařízení) velitele armády, bude příprava ORVD poměrně jednoduchá. Činnost RVD pro tato údobí je v „Plánu bojového použití RVD“ a v pracovní mapě. Tuto činnost vyjádří ORVD slovně do plánové tabulky součinnosti. Pokud údobí (prostor, čas), ke kterým bude organizovaná součinnost, nesouhlasí s údobími v bojovém rozkaze (nařízení) velitele armády, je příprava NRVD složitější.

Závěry o bojovém použití RVD v jednotlivých údobích bojové činnosti, ke kterým je součinnost organizovaná, jsou obsahově podobné jako návrhy NRVD. Samotný obsah jednotlivých závěrů však musí být stručný a výstižný. Součinnost se organizuje ve prospěch svazků (útvarů), které plní v daném údobí hlavní úkol. NRVD musí při organizaci součinnosti postupovat tak, aby informace nejen předával, ale aby získal i potřebné informace pro řízení bojové činnosti RVD.

Půjde především o tyto otázky:

- upřesnění způsobu vyvedení RVD (osy, VM, součinnost s armádní pořádkovou službou, začlenění do vševojskové sestavy za přesunu, shromaždiště poškozených vozidel, apod.);
  - doba, místo a způsob převzetí (předání) posilových útvarů (jednotek) RVD;
  - způsob, doba a signál pro uvolnění os při přesunu (přemístění) armádní raketové brigády a PTZ armády;
  - činnost raketového vojska a dělostřelectva v jednotlivých údobích boje (při organizaci součinnosti v terénu plánované palby ukázat);
  - místo, doba a způsoby přepravy armádních prostředků RVD přes vodní překážky;
  - součinnost prostředků dělostřeleckého průzkumu s průzkumnými prostředky ostatních druhů vojsk při určování cílů pro raketové úderu a palbu dělostřelectva;
  - upřesnění signálů všeho druhu apod.
- Při organizování součinnosti dochází ke koordinaci použití jednotlivých druhů vojsk a zpravidla i k dalšímu upřesnění zá-

myslu. To si obvykle vyžaduje větší či menší úpravy ve zpracovaných plánech, což se plně týká i RVD. Případné změny udělá ORVD v „Plánu bojového použití RVD“ a po jejím zakončení předá změny těm podřízeným, kterých se týkají.

Organizaci součinnosti může velitel armády řešit i formou výjezdu k vševojskovým svazkům, především prvního operačního sledu. V tomto případě činnost RVD rozebírá jen v zájmovém prostoru vševojskového svazku.

Je-li dostatek času, NRVD armády (NDD) organizuje součinnost uvnitř RVD. Jejím cílem je upřesnit a časově i prostorově sladit činnost RVD v operaci. Připravuje ji ORVD a řídí NRVD. Zpravidla se jí zúčastňují velitel ADS, velitel PTZ armády

a náčelník dělostřelectva svazků na směru hlavního úderu. Organizace součinnosti uvnitř RVD je v podstatě zpětnou vazbou v řídicím procesu ORVD. Proto jejím základem je pochopení zásadních otázek operačního a bojového použití RVD. Správné pochopení všech klíčových otázek vytváří předpoklady plánovitého a operativního řízení RVD armády v operaci a podmínky pro iniciativní činnost velitelů v duchu jednotné koncepce použití RVD.

Nedovoluje-li situace (zpravidla nedostatek času) organizovat součinnost uvnitř RVD, jsou tyto otázky hlavní náplní kontrolní činnosti ORVD, a to buď formou výjezdu k podřízeným štábům, nebo při schvalování jejich základní bojové dokumentace na velitelském stanovišti armády.

**Katedra operačního umění, taktiky letectva a letovodské služby**

## ■ NÁČELNÍKA A STŘEDISKA BOJOVÉHO VELENÍ LA

Úspěšné splnění cílů operací pozemních vojsk není možné bez aktivní účasti letectva. O tom svědčí zkušenosti z Velké vlastenecké války i z bojů ve Vietnamu a na Středním východě.

Letecká armáda bude rozhodující část úkolů plnit podle plánu frontu. Jejich výsledky budou mít vliv i na úspěšné vedení útočné operace vševojskové armády. Rozhodující a bezprostřední vliv na úspěšný vývoj armádní útočné operace budou mít výsledky letecké podpory vyčleněného bojového úsilí letectva podle rozhodnutí velitele vševojskové armády.

Leteckou podporu v průběhu přípravy armádní útočné operace plánují na základě rozhodnutí velitele frontu a velitelů vševojskové a letecké armády štáby těchto armád.

Má-li letecká podpora mít co největší efekt, musí být v souladu s úkoly vševojskové armády i úkoly jednotlivých divízi. Letecká podpora je zaměřena na ničení (umlčování, zdržování) těch sil a prostředků nepřítele, které znemožňují splnění hlavních úkolů útočné operace vševojskové armády. Kromě toho je nutné, aby letecká podpora i úzce navazovala na úkoly, které letecká armáda plní v pásmu vševoj-

skové armády podle plánu frontu. K udržení součinnosti letectva se vševojskovou armádou, k velení frontovému a vojskovému letectvu, k řízení letů všech druhů letectva a k zajištění bezpečnosti letectva v prostorech účinnosti armádních prostředků PVO jsou určeny a v pásmu vševojskové armády i rozmístěny: středisko bojového velení letecké armády (SBV LA), navigační stanoviště (NS) a radionavigační bod (RNB).

Všechny otázky součinnosti mezi vševojskovou a leteckou armádou bude velitel i štáb vševojskové armády zpravidla řešit spolu s náčelníkem SBV LA.

Náčelník SBV LA vychází při řešení všech úkolů především z rozhodnutí velitele letecké armády. Práce náčelníka a příslušníků SBV LA při plánování a vedení útočné operace vševojskové armády se řídí platnou metodikou práce. Jednotlivé úkoly z hlediska času, rozsahu i obsahu jsou sladěny s metodikou práce velitele a štábu vševojskové armády.

Vzhledem k omezeným zkušenostem z nového systému bojového velení letecké armády uvádíme možný nástin metodiky práce SBV LA pro období plánování a vedení operace.

Na základě zkušenosti z činnosti součinnostních orgánů letecké armády v minulosti a úkolů SBV LA můžeme jeho činnost rozdělit do třech hlavních období:

- před zahájením přípravy útočné operace vševojskové armády,
- při přípravě útočné operace vševojskové armády,
- při vedení útočné operace vševojskové armády.

V prvním období je SBV LA zpravidla rozmístěno v prostoru, z něhož může rychle zaujmout prostor rozvinutí při (na) VS a v některých případech i v bezprostřední blízkosti štábu vševojskové armády.

Náčelník a příslušníci SBV LA v souladu s funkčním zařazením plní úkoly, které vyplývají z plánu bojové a politické přípravy. Hlavní důraz klademe na systematickou a vyváženou teoretickou i praktickou přípravu příslušníků SBV LA s cílem získat pevné návyky pro činnost podle předurčení. Zvláštní pozornost věnujeme studiu a upevňování znalostí o prostoru a podmínkách bojové činnosti, o letectvu a pozemních vojskách nepřítele, jejich možnostech a způsobech bojové činnosti, o možnostech a připravenosti svazků a útvarů LA, útvarů a jednotek vojskového letectva, o způsobech bojové činnosti dálkového letectva, jakož i upevňování návyků ve využívání technického materiálního vybavení SBV LA. K usnadnění, zkvalitnění a zrychlení práce si příslušníci SBV LA připravují potřebnou dokumentaci počty a pomůcky.

Přitom trvale musí věnovat pozornost otázkám bojové pohotovosti.

**V období přípravy** útočné operace vševojskové armády bude SBV LA zpravidla rozmístěno společně se štábem vševojskové armády.

Náčelník SBV LA sladí časově i obsahově plán práce střediska s plánem práce (metodikou) velitele a štábu vševojskové armády. V podstatě se SBV LA charakterem své práce zařazuje mezi jednotlivá oddělení štábu vševojskové armády.

Náčelník SBV LA může být v některých případech přizván k účasti na tvorbě zámyslu velitele vševojskové armády. K tomu může přednést závěry, ve kterých informuje velitele o obsahu rozhodnutí velitele LA pro bojovou činnost letectva v pásmu vševojskové armády, o silách a prostředcích vyčleněných pro leteckou podporu, jejich bojových možnostech vzhledem k předpokládané povětrnostní situaci, předpokládané činnosti a bojových možnostech letectva nepřítele.

Příslušníci SBV LA se postupně, v souladu se svým funkčním zařazením, sezná-

muji s úkolem vševojskové armády s určenými příslušníky štábu vševojskové armády.

Náčelník SBV LA se v dalším zúčastňuje operační orientace velitele armády. S obsahem operační orientace seznámí v nutném rozsahu svého zástupce a hlavní funkcionáře skupiny plánování a součinnosti i stanoviště bojového velení a vydá pokyny pro přípravu svých podkladů pro rozhodnutí velitele vševojskové armády.

Při přípravě těchto podkladů náčelník SBV LA vychází ze zámyslu velitele letecké armády a zámyslu velitele vševojskové armády. Rozhodující je, aby náčelník SBV LA pochopil hlavní úkoly vševojskové armády v útočné operaci, způsob jakým je zamýšlí velitel vševojskové armády splnit, jakými silami a prostředky, místo a podíl letectva v rámci vyčleněného úsilí při plnění stanovených cílů operace.

Základním předpokladem úspěchu je v tomto období velmi těsná spolupráce s operačním a zpravodajským oddělením, oddělením RVD a PVO při sladění všech otázek organizace a zabezpečení společné bojové činnosti druhů vojsk vševojskové armády a letectva. Pro nepřetržitou a těsnou spolupráci s odděleními štábu SBV vyčleňuje důstojníky podle funkčního zařazení.

Hlavní pozornost zaměří na optimální rozdělení cílů mezi RVD a letectvo, sladění činnosti stíhacího letectva s vojskem PVO při ničení vzdušných cílů a zajištění vzájemné bezpečnosti vlastních vojsk i letectva.

Podklady náčelníka SBV LA pro rozhodnutí velitele vševojskové armády mohou mít různý obsah i délku, v závislosti na časových možnostech a pokynech na jejich přípravu. Při úplné formě mohou mít tento obsah:

- zámysl velitele letecké armády pro bojovou činnost letectva v pásmu armádní útočné operace;
- svazky a útvary letecké armády, které budou stanoveným úsilím plnit úkoly letecké podpory, jejich bojové možnosti;
- návrh na rozdělení vyčleněného úsilí letectva a prostředků ničení na celou operaci (do bližšího úkolu na jednotlivé dny operace);
- určení úkolů, prostorů a objektů (cílů) letectvu a požadovaný stupeň jejich ničení;
- podrobný návrh použití letectva na první den operace;
- určení míst rozvinutí NS a RNB;
- návrhy na součinnost letectva s pozemními vojsky, RVD a vojskem PVO vševojskové armády;

— požadavky na poskytnutí pomoci letectvu silami a prostředky vševojskové armády při vyhledávání a zachraňování osádek.

Po schválení návrhu náčelníka SBV LA velitelem armády zpracuje potřebné údaje do připravované grafické i písemné části rozhodnutí velitele vševojskové armády.

Náčelník SBV LA a jeho zástupce se zúčastní vyhlášení rozhodnutí velitele vševojskové armády. Po vyhlášení rozhodnutí se SBV LA podílí na plánování útočné operace. Do grafické i písemné části plánu útočné operace zpracuje úkoly vyčleněného úsilí letectva, místa rozmístění prvků systému bojového velení letecké armády v pásmu vševojskové armády, dolety, dosahy radiolokačních prostředků, určené prostory pro bojovou činnost stíhacího letectva, rozdělení sil a prostředků podle úkolů a dní útočné operace a další údaje. Kromě toho některé otázky použití letectva a součinnosti zpracovává i do plánu bojového použití druhů vojsk (RVD, PVO).

SBV LA vede pracovní mapu náčelníka [1: 200 000] a při plánování útočné operace zpracovává:

— grafický plán bojové činnosti letectva ve prospěch vševojskové armády;

— plánovou tabulku letů pro prostor odpovědnosti SBV LA;

— plán součinnosti s vojsky vševojskové armády.

SBV LA po projednání všech součinnostních otázek zpracuje a předkládá na VS letecké armády požadavek na bojovou činnost v rámci bojového úsilí letectva, ve kterém uvádí:

— krátký obsah dohovořených součinnostních otázek;

— od velitele vševojskové armády určené objekty úderů pro leteckou podporu, požadovaný stupeň jejich ničení, navrhovaný počet sil, výzbroj a dobu ničení;

— letové úsilí plánované na první den operace (příští den) k letecké podpoře;

— opatření vševojskové armády k zabezpečení bojové činnosti letectva a zamezení ohrožení vlastních letounů od palby PVO armády.

— místa rozvinutí prvků SBV LA, navrhovaný systém velení v prostoru odpovědnosti.

SBV LA organizuje vzájemnou výměnu informací se sousedními SBV LA a doručuje všechny sladěné součinnostní otázky svazkům a útvarům letecké armády i pozemním vojskům.

**V období vedení útočné operace vševojskové armády náčelník SBV LA na základě**

znalosti vývoje plnění úkolů operace, v souladu s rozhodnutími velitele vševojskové armády a letecké armády, řídí a organizuje plnění úkolů letecké podpory, bojovou činnost stíhacího letectva a řídí lety všech druhů letectva v určeném prostoru odpovědnosti.

Ve svých návrzích na použití letectva veliteli vševojskové armády uvádí konkrétní objekty a čas úderů, složení skupin, jejich výzbroj i očekávaný výsledek bojové činnosti. Po schválení návrhu SBV LA realizuje výzvu. Výzva, která je mimo období uvedené v požadavku na bojovou činnost předloženého na VS letecké armády při plánování, může být realizována pouze se souhlasem VS letecké armády.

SBV LA v průběhu bojové činnosti plní tyto další úkoly:

— prostřednictvím NS řídí a navádí letouny, které plní úkoly letecké podpory, nebo plní úkoly v pásmu útočné operace armády podle plánu fronty;

— podle pokynů SBV LA a dohovoru s VS řídí bojovou činnost stíhačů, především v těch prostorech, v nichž je obtížné navádění z divizních nebo plukovních stanovišť bojového velení;

— informuje VS součinnostních leteckých svazků o vývoji situace v pásmu vševojskové armády;

— hlásí na VS vševojskové armády, letecké armády a leteckých svazků výsledek bojové činnosti letectva;

— hlásí na VS letecké armády a svazků zprávy o změnách průběhu fronty, stav radiální a elektronické situace, vývoj povětrnostních podmínek;

— kontroluje dodržování stanoveného režimu letů a plnění opatření k zajištění bezpečnosti vlastních vojsk a letounů, informuje VS leteckých svazků o změnách v režimech letů v prostorech vojsk PVO armády;

— prostřednictvím štábu vševojskové armády organizuje vyhledávání a zachraňování osádek.

**Závěrem** chceme zdůraznit, že letecká podpora vojsk vševojskové armády i jejich obrana stíhacím letectvem před úderem letectva nepřítele je nedílitelnou součástí každé útočné operace. Organizace centralizovaného řízení bojové činnosti letectva v pásmu vševojskové armády a řešení všech otázek součinnosti je velmi náročná činnost.

Nový systém bojového velení vytváří podstatně lepší podmínky k udržení těsné součinnosti s pozemními vojsky, k zabezpečení pevného a nepřetržitého velení le-

tectvu i k zajištění vzájemné bezpečnosti vlastních vojsk a letectva, než tomu bylo v minulosti.

Efektivnost činnosti nového systému je však ve značné míře závislá na kvalitě

činnosti každého jeho prvku i připravenosti jednotlivců. Proto vynaložíme veškeré úsilí ke zvládnutí nového systému, k získání praktických návyků i k jeho dalšímu zdokonalení.

**Katedra operačního umění, taktiky a výzbroje PVO pozemních vojsk**

## ■ NÁČELNÍKA A ODDĚLENÍ VOJSKA PVO

Plánování protivzdušné obrany útočné operace armády zahrnuje:

- přípravu podkladů pro rozhodnutí velitele armády a pro organizaci protivzdušné obrany podle zámyslu operace;
- vydání předběžných nařízení podřízeným štábům a útvarům vojska PVO;
- zpracování základních bojových dokumentů, vydání bojových nařízení a rozkazů podřízeným.

K přípravě a organizaci PVO první útočné operace má náčelník vojska PVO armády tyto základní podklady:

- bojové nařízení (výpis z bojového nařízení) náčelníka vojska PVO nadřazeného stupně;
- informaci o úkolu armády a zámysl velitele armády k jeho plnění;
- plán součinnosti mezi silami a prostředky PVO armády, vojskem PVOS a letectvem (zpracovaný již v míru);
- informace o stavu, bojových možnostech a pravděpodobném použití prostředků vzdušného napadení nepřítelů;
- informace o stavu a bojových možnostech podřízených vojsk, získané z hlášení podřízených a z výsledků kontrol v předcházejícím období.

Tyto podklady slouží náčelníku vojska PVO armády jako východní údaje pro ujasnění úkolů, časovou kalkulaci a zhodnocení situace. Kromě toho k organizaci PVO využívá informací od oddělení štábu armády, druhý vojsk, skupiny plánování a součinnosti střediska bojového velení letectva, výzbrojní služby a štábu týlu armády.

Na analýze všech těchto podkladů a informací se pod vedením náčelníka vojska PVO podílejí všichni příslušníci oddělení vojska PVO armády, zejména náčelník skupiny operační a bojové přípravy a náčelník skupiny průzkumu.

Podklady pro přípravu rozhodnutí bude oddělení vojska PVO získávat postupně, protože většinou je nebude mít najednou všechny pohromadě. To však nesmí práci oddělení narušit. Zásadní informace zpravidla ihned zakreslí do pracovní mapy náčelníka vojska PVO.

Náčelník vojska PVO ujasňuje úkol z hlediska vševojskového a z hlediska PVO. Z vševojskového hlediska musí pochopit úlohu a místo armády ve frontové operaci, směry hlavních úderů, obsah bližšího a dalšího úkolu, způsoby jejich plnění a z nich vyplývající hlavní objekty PVO v jednotlivých fázích operace. Z hlediska PVO musí si ujasnit úlohu a místo PVO armády v systému PVO na území státu a v průběhu operace v systému PVO frontu, pochopit podíl prostředků PVOS a PVO frontu na plnění úkolů PVO armády v jednotlivých fázích operace a z nich vyplývající opatření pro použití prostředků PVO a organizaci PVO armády.

Výsledkem závěrů a ujasnění úkolu jak po vševojskové stránce, tak i z hlediska PVO jsou:

- pokyny pro přípravu a vydání předběžných nařízení podřízeným štábům a útvarům vojska PVO;
- pokyny pro přípravu podkladů do rozhodnutí velitele armády.

Při hodnocení situace analyzuje:

- stav a bojové možnosti pozemního a zejména vzdušného nepřítelů;
- stav a bojové možnosti podřízených útvarů vojska PVO, bojové možnosti prostředků vojsk PVOS a PVO frontu, které působí ve prospěch PVO armády;
- terén v pásmu činnosti vojsk armády z hlediska požadavků pro použití prostředků PVO;
- stav a možnosti materiálně technic-

kého zabezpečení bojové činnosti vojska PVO armády v průběhu operace;

- povětrnostní podmínky z hlediska požadavků k vedení boje se vzdušným nepřítelem a použití prostředků PVO.

Na základě ujasnění úkolu a zhodnocení situace vyvozuje závěry k hlavním problémům organizace PVO, které jsou v podstatě základem návrhu náčelníka vojska PVO velitele armády.

Obsah návrhu náčelníka vojska PVO na organizaci PVO armádní operace si zpravidla upřesňuje při otázkách velitele armády. Obsah může i ovlivnit časem, který má náčelník vojska PVO k dispozici. Pokud velitel armády nestanoví jinak, návrh zpravidla obsahuje:

- závěry o vzdušném nepříteli;
- úkoly PVO v armádní operaci (objekty PVO);
- podíl prostředků PVO frontu, SL a vojska PVOS na plnění úkolů PVO armády; prostředků PVO armády;
- bojeschopnost a bojové možnosti prostředků PVO armády;
- návrh na použití prostředků PVO, jejich uskupení a manévry v průběhu operace;
- zabezpečení součinnosti se stíhacím letectvem a vojskem PVOS na státním území a v průběhu operace;
- zabezpečení municí a protiletadlovými raketami s návrhem jejich spotřeby v jednotlivých dnech operace;
- závěry a požadavky k veliteli armády (ničení zjištěných zařízení pro velení a navedení letectva nepřítele, upřesnění materiálně technického zabezpečení vojska PVO, požadavky na stíhací leteckou ochranu v pásmu armády apod.).

Na přednesení návrhu náčelníka vojska PVO se zpravidla vylučuje doba do 10 minut. Návrh přednáší náčelník vojska s využitím své pracovní mapy. Po schválení návrhu slouží tento náčelníku vojska PVO jako rozhodující podklad pro řízení další práce oddělení. Na jeho základě zpracuje oddělení vojska PVO příspěvek do rozhodnutí velitele armády, zakreslí do mapy rozhodnutí uskupení a manévry prostředků PVO v hlavních fázích operace. Návrh je také hlavním podkladem pro zpracování bojových dokumentů vojska PVO armády, a to

- plánu PVO operace;
- bojových nařízení náčelníku vojska PVO armády náčelníkům PVO divizí a velitelům přímo podřízených útvarů vojska PVO.

Velitel armády při přípravě rozhodnutí pro operaci vyvozuje v otázkách PVO závěry:

- o složení a předpokládaném charakteru činnosti vzdušného nepřítele a jeho možnostech zvláště při použití jaderných zbraní;

- o složení sil a prostředků PVO a jejich bojových možnostech. Konfrontuje tyto možnosti s možnostmi letectva nepřítele a z toho vyvozuje závěry o vlivu činnosti letectva na tempo operace;

- jaké objekty a uskupení vojsk je nutné spolehlivě bránit před údery ze vzduchu.

Ve svém rozhodnutí v otázkách PVO velitel armády stanoví:

- kde, kdy a na obranu jakého uskupení vojsk (objektů) soustředit hlavní úsilí PVO do zahájení operace a v průběhu operace;

- jakými prostředky, ve kterém období a při plnění jakých úkolů v operaci posílit PVO divizi;

- organizaci PVO v období rozvíňování vojsk armády, z toho vyplývající opatření ke zvýšení pohotovosti systému PVO a zabezpečení součinnosti s vojskem PVOS i stíhacím letectvem;

- složení hotovostních sil PVO a stupeň jejich pohotovosti;

- způsob a dobu rozvinutí útvarů PVO a jejich manévry v průběhu operace;

- dobu pohotovosti prostředků PVO armády.

Po vyhlášení rozhodnutí velitele armády řídí náčelník vojska PVO práci oddělení tak, aby byly souběžně v co nejkratší době zpracovány základní bojové dokumenty a doručena vojskům bojová nařízení.

Plán PVO zpracujeme na celou hloubku armádní operace (podrobně na hloubku bližšího úkolu). Tento dokument zahrnuje všechny základní informace k použití prostředků PVO. Zpracujeme jej v součinnosti s operačním a zpravodajským oddělením, náčelníky druhů vojsk (zejména RVD a ženijním vojskem), oddělením výzbrojní služby, střediskem bojového velení letectva aj. Musí také odrážet výsledky součinnosti s vojskem PVOS a letectvem. K podřízeným informacím z plánu PVO předáváme individuálně podle potřeb konkrétního štábu, abychom nezvrátili celkový záměr činnosti.

Kromě přípravy bojových dokumentů spolupracuje oddělení vojska PVO i na dokumentech štábu armády, z nich především na plánu operace a bojovém rozkazu velitele armády. Do plánu operace zpravidla zakreslí uskupení a manévry prostředků PVO v hlavních fázích operace. V bojovém rozkazu velitele armády se v části PVO zpravidla uvádí:

— úkoly PVO v jednotlivých fázích útočné operace, na která vojska soustředí hlavní úsilí PVO;

— rozdělení prostředků PVO před zahájením a v průběhu operace;

— pohotovost prostředků PVO armády.

Náčelníkům PVO divizí a velitelům přímo podřízených útvarů PVO vydává bojová nařízení, nebo výpisy z bojového nařízení náčelníku vojska PVO armády. V praxi jsou zpracovávány formalizovanou formou, a to většinou v plném rozsahu a z nich pak pořizujeme výpisy podle určení. Některé štáby využívají směrových důstojníků k divizím a přímo podřízeným útvarům, kteří zpracovávají nařízení na konkrétní podmínky příslušného útvaru (divize) zpravidla ve formalizované úpravě. K bojovým nařením mohou být připojeny výpisy z plánu PVO, nebo případně z pracovních map oddělení vojska PVO armády.

Kromě těchto základních bojových dokumentů oddělení vojska PVO zpracovává pracovní mapu průzkumu (měřítka 500 000). Pro vnitřní potřebu si zpracovává i různé pracovní dokumenty, jako např. plán spojení a uvědomování vojsk, plán obrany VS PVO, plán rozdělení bojových směn a jejich časové střídání aj.

Opatření k zabezpečení bojové činnosti vojska PVO armády dostávají útvary cestou bojových nařízení příslušných náčelníků speciálních vojsk a služeb podepsaných náčelníkem štábu armády a cestou tylového rozkazu.

Podle požadavků štábu armády se oddělení vojska PVO podílí i na zpracování dalších dokumentů. Jsou to zejména: plán přípravy a zaujetí výchozího prostoru armády, plán operačního maskování, plán radioelektronického rušení, plán použití operačního výsadku aj. Na těchto dokumentech se podílí především tím, že stanoví jaké úkoly bude plnit vojsko PVO armády, z jaké sestavy a po jakou dobu a zapracuje do nich způsob použití ostatních prostředků PVO (PVOS a letectvo).

K upřesnění úkolů a organizace PVO se náčelník vojska PVO zpravidla účastní organizace součinnosti na stupni front—armáda.

V souladu s metodikou práce štábu armády se oddělení vojska PVO podílí na organizaci součinnosti na stupni armáda—divize.

### Organizace součinnosti

Obsahem přípravy PVO první útočné operace armády bude také příprava bojové činnosti vojska PVO k plnění úkolů. Ta bude mít své zvláštnosti v tom, že k vyvedení vojsk může docházet postupně v zá-

vislosti na vývoji mezinárodní situace. Opatření přijímaná v oblasti PVO budou navazovat na opatření mírová, zahrnutá do plánů bojové pohotovosti, plánu mobilizačního rozvinutí vojsk, plánů součinnosti aj. Mezi hlavní opatření procesu řízení v této oblasti patří:

— řešení otázek součinnosti mezi všemi prostředky PVO, které působí v zájmovém prostoru armády, a mezi prostředky PVO armády a bráněnými vojsky (objekty);

— aktivování pohotovostních útvarů a jednotek vojska PVO začleněných do hotovostního systému PVOS;

— realizace opatření ke zvýšení bojové pohotovosti prostředků PVO armády;

— vyvedení útvarů a jednotek PVO z mírových posádek, zaujetí plánovaných prostorů, rozvinutí do bojových sestav a přípravu k palbě;

— upřesnění a aktivace systémů spojení s vojskem PVOS, příprava systémů vedení k odrazení prvních hromadných úderů letectva nepřítele;

— upřesnění otázek zabezpečení bojové činnosti vojska PVO s důrazem na vytvoření průzkumných systémů (aktivace posádkových pozorovacích hlásek) aj.

Nejobsáhlejší z těchto opatření je organizace součinnosti. Součinnost organizujeme pro etapu vedení bojové činnosti na státním území (v jednotném systému PVO), při postupném vyvádění sil a prostředků PVO na území nepřítele v průběhu operace a po vzájemném oddělení prostorů bojové činnosti vojsk PVOS a prostředků PVO pozemních vojsk (po vyvedení hlavních sil PVO frontu mimo státní území).

V rámci vševojskové armády organizuje náčelník vojska PVO armády v souladu s rozhodnutím velitele armády a nařízením nadřízeného náčelníka součinnost:

— mezi prostředky PVO působícími v pásmu armády,

— mezi prostředky PVO a bráněnými vojsky.

Součinnost mezi prostředky PVO navzájem zahrnuje:

— součinnost mezi radiotechnickými prostředky a aktivními prostředky PVO v pásmu armády;

— součinnost mezi prostředky PVO armády a prostředky PVO frontu a prostředky vojska PVOS;

— součinnost s prostředky PVO sousedních armád (zejména na styku mezi fronty — se spojeneckými vojsky);

— součinnost uvnitř vojska PVO, tj. mezi útvary vojska PVO armády.

Součinnost mezi prostředky PVO a bráněnými vojsky spočívá ve vzájemném ujas-

nění úkolu, způsobu jeho plnění, rozmístění a manévru prostředků PVO s ohledem na předpokládanou činnost bráněných vojsk (objektů) v průběhu operace aj. Při organizaci této součinnosti určíme signály vzájemného rozpoznávání vlastních vojsk a vlastního letectva, způsob vzájemné informace o vzdušné a pozemní situaci, způsob společné činnosti při boji s tanky či se vzdušnými výsadky a diverzními skupinami nepřítel apod. Zvláštní péči věnujeme elektromagnetické koexistenci — vzájemnému rozmístění výkonných radiolokačních stanic v blízkosti jiných radiotechnických zařízení. Pro manévry útvarů a jednotek vojska PVO v rámci této součinnosti upřesňujeme vyhrazené osy přesunu, způsoby styků velitelů a štábů aj. Základní otázky této součinnosti řeší náčelník vojska PVO armády v období plánování první útočné operace s operačním oddělením a náčelníky druhých vojsk. Podrobně je organizují velitelé útvarů vojska PVO s veliteli bráněných vojsk a objektů PVO.

#### Kontrola připravenosti vojsk

Po splnění úkolů plánování PVO v oddělení vojska PVO i ve štábu armády organizuje náčelník vojska PVO armády kon-

trolu pochopení úkolů, reálnosti jejich zplánování a připravenosti podřízených útvarů vojska PVO. Vede ji zpravidla osobně u podřízených, nebo při organizaci součinnosti na stupni armáda — divize, v souladu s opatřeními připravenými štábem armády. Zpravidla kontroluje:

- znalost úkolů a jejich reálnost;
- stupeň připravenosti k plnění norem uvádění jednotek do pohotovosti k palbě;
- znalost zásad součinnosti a opatření k zajištění bezpečnosti vlastního letectva;
- připravenost bojových směn a bojové techniky k vedení boje v podmínkách radiotechnického rušení a boje s protiradiolokačními řízenými střelami;
- připravenost systému průzkumu a velení aj.

**Závěrem** zdůrazňujeme, že vzrůstající úderná síla nepřátelského letectva, vysoká účinnost zbraní vojska PVO a rozsáhlost opatření v PVO vojsk vyžadují vysokou náročnost na znalosti, organizaci a metody práce oddělení vojska PVO armády i v oblasti plánování PVO soudobé operace. Tu zabezpečíme jen systematickým studiem a neustálým zdokonalováním metod a forem práce všech příslušníků vojska PVO.

Katedra ženijní taktiky

## ■ NÁČELNÍKA A ODDĚLENÍ ŽENIJNÍHO VOJSKA

Nedílnou součástí zabezpečení přípravy a vedení útočné boje a operace je i **ženijní zabezpečení**. Jeho cílem je napomáhat vojskům vést rozhodující bojovou činnost ve vysokém tempu, chránit živou sílu a bojovou techniku před účinky prostředků ničení nepřítel, ženijními prostředky působit nepříteli ztráty, omezovat až znemožňovat jeho aktivní činnost. Splnění těchto cílů dosahujeme celou řadou úkolů a opatření ženijního zabezpečení, na jejichž plnění se podílejí všechny druhy vojsk i služeb. Ženijní jednotky, útvary a svazky plní nejsložitější, nejobtížnější úkoly, které vyžadují vybavení speciální technikou a speciální vycvik.

Ženijní zabezpečení boje a operace organizují příslušní vševojskoví velitelé

prostřednictvím náčelníka ženijního vojska (NŽV) armády, ženijního náčelníka (ŽN) divize. Tito organizují a řídí ženijní zabezpečení podle jejich pokynů a požadavků v souladu s úkoly zabezpečovaných vojsk.

Předpokladem úspěšné realizace úkolů ženijního zabezpečení je včasné a reálné **plánování ženijního zabezpečení**.

Obsahem činnosti řídicích funkcionářů ženijního zabezpečení při plánování ženijního zabezpečení boje a operace je:

- příprava návrhu na organizaci ženijního zabezpečení;
- příprava plánu ženijního zabezpečení operace (boje) s přílohami;
- spolupráce na dokumentech štábu jako je např. grafické rozhodnutí velitele armády (divize), bojový rozkaz velitele

armády (divize), nařízení pro ochranu proti zbráním hromadného ničení, plán organizace součinnosti armády (plánová tabulka boje), grafikon přepravy atd.;

— součinnostní dohovy s odděleními štábu armády (divize);

— osobní účast NŽV (ŽN) při vyhlášení rozhodnutí, na rekognoskaci, organizaci součinnosti;

— příprava nařízení pro ženijní zabezpečení vševojskovým, vojskovým svazkům (útvaram, bojové nařízení ženijním svazkům (útvaram);

— účast na kontrole a pomoci podřízeným ke správnému pochopení uložených úkolů.

Úspěšné plnění všech těchto úkolů vyžaduje cílevědomý a systematický přístup NŽV (ŽN) i celého oddělení, upřesněný časově i obsahově. K tomu slouží metodika práce štábu i metodika práce NŽV (ŽN). Všechna tato opatření se uskutečňují v časovém sledu, který upřesňuje náčelník štábu. Tento časový plán činnosti štábu je závazný i pro práci řídicích funkcionářů ženijního zabezpečení. V tomto smyslu si musí upravit a upřesnit vlastní metodiku práce.

Vlastní rozhodovací proces řídicích funkcionářů (stanovení druhu, obsahu a rozsahu úkolů ženijního zabezpečení) probíhá při přípravě návrhu na organizaci ženijního zabezpečení. Při veškeré další činnosti navržené úkoly ženijního zabezpečení sladí s ostatními druhy zabezpečení, s činností zabezpečovaných vojsk a přenášejí na vykonavatele.

Při přípravě návrhu na organizaci ženijního zabezpečení vychází řídicí funkcionáři ženijního zabezpečení z těchto podkladů:

— úkol zabezpečovaného svazu (svazku) a záměr velitele k jeho splnění;

— nařízení pro ženijní zabezpečení od nadřízeného stupně;

— pokyny velitele, nebo náčelníka štábu pro organizaci ženijního zabezpečení;

— ženijní situace vševojskových i vojskových svazů, svazků a útvarů.

Tyto podklady získávají postupně a to jak od štábu, z hlášení podřízených, od nadřízeného. Na základě těchto podkladů si NŽV (ŽN) ujasňuje úkol a hodnotí situaci ze ženijního hlediska a to:

a) při ujasnění úkolů:

— úloha a místo zabezpečovaného svazu (svazku) v operaci fronty (armády), podíl a požadavky nadřízeného stupně na obsah a rozsah úkolů ženijního zabezpečení,

— časové podmínky pro práci štábu (tzn. kolik času je na plánování úkolů

ženijního zabezpečení boje a operace) a pro přípravu vojsk na plnění úkolů ženijního zabezpečení.

b) při hodnocení situace:

— nepřítel, způsob vedení boje a operace, jeho ženijní síly a prostředky, bojová ženijní technika, předpokládaný druh, rozsah a prostor ženijních opatření, uskupení ženijních sil a prostředků, jejich pravděpodobné použití. Potřebná ženijní opatření vlastních vojsk k vyloučení, nebo omezení účinnosti ženijních opatření nepřítele,

— charakter terénu v pásmu vedení operace (boje), jeho členitost, prostupnost, ochranná a maskovací kapacita, pozitivní nebo negativní vliv terénu na vedení operace (boje), druh a rozsah nezbytných ženijních opatření k omezení nebo vyloučení negativních vlivů terénu, způsoby a možnosti využití terénu k úspěšnému splnění uloženého úkolu,

— radiační, chemická, biologická situace, její vliv na plnění ženijních opatření,

— roční a denní doba, povětrnostní podmínky a jejich pozitivní či negativní vliv a důsledky na vedení operace (boje), jejich vliv na druh, obsah a kvalitu plnění ženijních opatření,

— vlastní ženijní síly a prostředky, jejich bojová hodnota, možnosti plnění ženijních opatření ve prospěch zabezpečovaných vojsk.

V dílčích závěrech z ujasnění úkolů a zhodnocení situace získá NŽV (ŽN) představu o potřebě, druhu, místě a rozsahu ženijních opatření a o možnostech a podmínkách jejich realizace.

Potřeba ženijních opatření bude zpravidla vždy větší, než jsou možnosti. Musí proto v dalším uvést tuto disproporci do rovnovážného stavu, zvážit, která opatření jsou méně významná, která může omezit, nebo vyloučit, přenést na druhy vojsk, sousedy, požádat o pomoc nadřízeného apod. Výsledkem této tvůrčí činnosti je vlastní návrh na organizaci ženijního zabezpečení operace (boje), který potom v určenou dobu přednáší NŽV (ŽN) veliteli. Podle podmínek pro práci štábu může si připravit a přednést úplný návrh na organizaci ženijního zabezpečení. Tak tomu může být např. při plánování první útočné operace, kdy štáb bude mít dostatek času. Ve většině případů, kdy štáb armády (divize) bude pracovat pod tlakem času, zaměří se NŽV (ŽN) v návrhu na organizaci ženijního zabezpečení operace (boje) na problémy, které stanovil velitel v pokynech pro organizaci ženijního zabezpečení. V tomto případě je i přednes návrhu NŽV (ŽN) omezen ča-

sově a to zpravidla na stupni operačním do 20 minut, na taktickém stupni do 10 minut.

Úplný návrh na organizaci ženijního zabezpečení operace (boje) zpravidla obsahuje:

- závěry z nařízení pro ženijní zabezpečení od nadřízeného stupně,
- závěry ze zhodnocení ženijních opatření nepřítelů,
- závěry z vyhodnocení terénu,
- druh, rozsah, způsob plnění ženijních opatření,
- úkoly a použití ženijních útvarů a svazků jak organických, tak i přidělených, použití a rozdělení ženijní bojové techniky,
- požadavky na velitele, nadřízeného, sousedy.

V závěru NŽV (ŽN) uvádí, zda lze navrhovanými ženijními opatřeními splnit úkoly ženijního zabezpečení operace (boje), např. v jakém rozsahu.

Návrh přednáší NŽV (ŽN) veliteli na jeho pracovišti z písemných poznámek a připravené mapy, na které jsou navrhovaná ženijní opatření vyjádřena graficky.

Po přednesení návrhu, po případném zodpovězení a vysvětlení dotazů, nebo připomínek velitel návrh schválí. V souladu s tímto schváleným návrhem se plánovaná ženijní opatření dále rozpracovávají v plánu ženijního zabezpečení operace (boje). Současně zakreslí uskupení ženijních sil a prostředků do připravovaného grafického rozhodnutí velitele na operačním oddělení a předá na operační oddělení příspěvek do bojového rozkazu velitele armády (divize).

Na základě schváleného návrhu zpracovává předběžně bojové nařízení ženijnímu svazku a útvarům (ženijnímu útvaru) k zabezpečení souběžného plánování.

Současně s tím se na oddělení ženijního vojska (ženijním oddělení) připravuje plán ženijního zabezpečení operace (boje) a to na mapu 1 : 200 000 (1 : 100 000), výjimečně 1 : 100 000 (1 : 50 000).

Plán ženijního zabezpečení armádní operace má část grafickou a část textovou.

V grafické části na mapě se zvláštěným terénem, vyhodnocenými důležitými objekty a překážkami se uvádí:

- uskupení sil a prostředků nepřítelů, předpokládaný směr a druh jejich bojové činnosti, zjištěná ženijní opatření, ženijní síly a prostředky,
- nezbytné údaje o činnosti a úkolech zabezpečovacích vševojskových svazků (útvarů),
- plánované úkoly ženijního zabez-

pečení, které lze vyjádřit graficky předepsanými, nebo smluvenými značkami, — uskupení ženijních sil a prostředků, skutečné i plánované prostory rozmístění, plánovaný manévr silami a prostředky (zejména při násilném přechodu vodních překážek).

Textová část zahrnuje výsledky a závěry kalkulací obsahu a rozsahu ženijních opatření. Zpravidla ve vhodně uspořádaných tabulkách jako je:

#### a) na operačním stupni:

- přehled narůstání bojové pohotovosti ženijních sil armády;
- bojové použití ženijního vojska armády;
- grafikon budování výchozího prostoru armády;
- rozsah zatarasování ve výchozím prostoru armády;
- manévr přepravními prostředky armády při překonávání vodních překážek v průběhu vedení operace;
- operativní evidence ženijních prostředků armády;
- přehled zásob ženijní munice atd.

#### b) na taktickém stupni:

- rozdělení a použití ženijních sil a prostředků divize;
- přehled ženijního vybudování zabezpečovacího pásma výchozího prostoru divize, nebo ženijního vybudování výchozího prostoru divize druhého sledu armády;
- přehled rozsahu zatarasování v zabezpečovacím pásmu výchozího prostoru divize, nebo ve výchozím prostoru divize;
- operativní evidence ženijních prostředků;
- přehled ztrát a ozáření ženijních sil a prostředků divize;
- atd.

Plán ženijního zabezpečení operace (útočného boje) schvaluje velitel armády (divize), podepisuje náčelník štábu a NŽV (ŽN).

Velmi důležitou činností štábu, kterou řídí NŽV (ŽN) je sladění plánovaných úkolů ženijního zabezpečení s činností zabezpečovacích vojsk a ostatními druhy zabezpečení. Jde o součinnostní dohovy s odděleními druhů vojsk a služeb, uvedení rozhodujících ženijních opatření v hlavních řídících dokumentech štábu armády (divize). Tak např. s oddělením RVD upřesňuje činnost APTZ a APOZ, potřebné cesty a vhodné prostory pro manévr raketových prostředků, strukturu dělostřelecké přípravy při průlomu obrany nepřítelů, stav a doplnění ženijních prostředků u dělostřeleckých a raketových útvarů a svazků apod.

Se zpravodajským oddělením upřesňuje úkoly povšechného ženijního průzkumu nepřítele i terénu v pásmu činnosti vlastních vojsk, způsob vyhodnocování výsledků ženijního průzkumu, jejich předávání řídicím funkcionářům ženijního zabezpečení.

S oddělením chemického vojska (CHN) upřesňuje použití ženijně chemických zátarasů, složení, vybavení a úkoly ženijního jádra odřadu odstraňování následků po napadení zbraněmi hromadného ničení, způsob překonávání ženijně chemických zátarasů nepřítele, vyhodnocování účinku zbraní hromadného ničení, způsob lokalizace a hašení požárů, způsob překonávání devastovaného a zamořeného terénu atd.

Plánovaná ženijní opatření přenáší na vykonavatele nařízením pro ženijní zabezpečení, která jsou určena vševojskovým svazkům (útvaram) a bojovými nařízením ženijnímu vojsku armády (divize). Tyto dokumenty patří k řídicím dokumentům ženijního zabezpečení operace (boje) a jsou v souladu s plánem ženijního zabezpečení.

V nařízení pro ženijní zabezpečování uvádíme:

- zprávy o nepříteři, jeho ženijních silách a prostředcích,
- úkoly ženijního zabezpečení, pořadí a lhůty jejich plnění,
- způsob bojového použití přidělených ženijních útvarů (jednotek),
- ženijní opatření ve prospěch divize (pluku) silami a prostředky armády (divize),
- druh, počet, doba, místo přidělení ženijních sil a prostředků, místo, způsob těžení a přípravy materiálu z místních zdrojů,
- způsob a lhůty předkládání hlášení.

Bojové nařízení ženijnímu svazku (útvary) obsahuje:

- úkol zabezpečovaného svazu (svazku),
- potřebné údaje o nepříteři, jeho ženijních opatřeních,
- úkoly, pořadí a lhůty jejich plnění,
- upřesnění součinnostních otázek a opatření k zabezpečení při plnění uložených úkolů,
- materiální a technické zabezpečení,
- doba, místo, způsob těžení a přípravy materiálu,
- organizace spojení,
- pořadí a způsob předkládání hlášení.

Řídicí dokumenty podepisuje vedle NŽV (ŽN) i náčelník štábu armády (divize).

Kromě uvedených řídicích dokumentů zpracovává a vede oddělení ženijního vojska armády (ženijní oddělení divize) celou řadu výkazových a informačních dokumentů jako např. 2—3 (1—2) pracovní mapy, výkazovou mapu, lhůtní a mimořádná hlášení, záznamník zpráv apod.

**Závěrem** chceme zdůraznit, že plánování ženijního zabezpečení na operačním a taktickém stupni je složitý proces. Plánované úkoly ženijního zabezpečení sladěujeme s činností zabezpečovaných vojsk a s ostatními druhy zabezpečení. Obsah a rozsah úkolů ženijního zabezpečení nesmí být formální, ani šablonovitý, musí vycházet z analýzy konkrétních podmínek a možností vojsk. Podmínky pro přípravu a vedení operace zvyšují nároky jak na rozsah, tak i na kvalitu ženijních opatření a na jejich včasnou realizaci. To vyžaduje soustavné a systematické zkvalitňování práce řídicích funkcionářů ženijního zabezpečení na operačním i taktickém stupni v souladu se zkvalitňováním řídicí práce celého štábu.

Plukovník ing. Miloš Zeman

## ■ NÁČELNÍKA A ODDĚLENÍ CHEMICKÉHO VOJSKA

V útočné operaci bude udržování a obnovování bojeschopnosti vojsk opatření, kterému velitelé a štáby svazu i svazků musí věnovat mimořádnou po-

zornost. Obzvláště OPZHN bude naléhavá v případě, že válka bude zahájena překvapivým a neomezeným použitím jaderných zbraní. Jde o možnou variantu za-

hájení války, kterou nemůžeme vyloučit a která svým charakterem a důsledky postaví vojska, velitele a štáby do té nejsložitější možné situace.

Chemické vojsko se podílí na udržování a obnově bojeschopnosti vojsk významným, nikoli však podstatným podílem. Jeho úlohu vymezuje čl. 145 předpisu Oper-2-1, který definuje chemické zabezpečení jako souhrn opatření k ochraně proti radioaktivním a otravným látkám, k použití dýmu a ke splnění součinnostních úkolů chemického vojska. Z toho vyplývá, že chemické vojsko se na OPZHN podílí především ochranou vojsk a týlu před účinky radioaktivních a otravných látek.

Chemické zabezpečení zahrnuje celý komplex opatření. Jejich organizace, plánování a zejména realizace v počátečním období války, kdy vojska nebudou mít zkušenosti z bojové činnosti v podmínkách neomezeného použití ZHN, budou klást na funkcionáře chemického vojska zcela mimořádné požadavky. Chci zdůraznit, že náčelník chemického vojska vševojskové armády (chemický náčelník vševojskového svazku) není s to splnit požadavky na něho kladené bez úzké součinnosti s jednotlivými odděleními štábu, především s operačním oddělením a s náčelníky druhů vojsk a služeb. Obsahově budeme mít tuto součinnost vyřešenu předem v míru, ověřenu na cvičeních a nácích. Její formální, organizační i metodická stránka musí nacházet své vyjádření v praxi ověřených metodikách práce a v co nejučelnější formalizované dokumentaci.

Mimořádnou a soustavnou pozornost bude náčelník chemického vojska armády (CHN) věnovat všestrannému rozpracování a zabezpečování uvádění podřízených útvarů (jednotek) chemického vojska do bojové pohotovosti v úzké návaznosti na jejich případné mobilizační doplnění, bojové stmelení a na jejich včasné přesun do operační sestavy vševojskové armády (bojové sestavy vševojskové divize). Bez dokonalého ujasnění, vyřešení a všestranného zvládnutí této problematiky nelze hovořit o chemickém zabezpečení operace (boje) na začátku války.

Náčelník chemického vojska armády (CHN) je hlavním organizátorem chemického zabezpečení na daném stupni velení. K plnění svých funkčních povinností má podřízené důstojníky, jejichž počet je stanoven tabulkami válečných počtů. Při organizaci a plánování chemického zabezpečení využívá v rámci daných možností i pracovníků armádního

radiačního střediska (výpočetně analytické skupiny divize), zejména k základním kalkulacím, které se týkají možností nepřítelů v radioaktivním a chemickém zamoření a bojových možností jednotek radiačního a chemického průzkumu.

Úspěšné vyřešení všech úkolů, jimiž se chemické vojsko podílí na OPZHN, spočívá ve splnění především těchto základních opatření:

- podrobné vyhodnocení možností nepřítelů v použití ZHN co do rozsahu, cílů a způsobů napadení v jednotlivých etapách operace a posouzení možného charakteru a rozsahu zamoření a jeho vlivu na bojeschopnost vlastních vojsk;
- zabezpečení, aby v rozhodnutí velitele armády (divize) a v jeho nařízení pro OPZHN byla zahrnuta opatření odvozená od reálných možností nepřítelů v použití ZHN a řešila konkrétně a účinně způsoby, jak čelit v průběhu operace (boje) vlivu předpokládaného rozsahu zamoření;

- včasné, reálné a efektivní zplánování chemického zabezpečení operace (boje);

- včasné vydání odborných nařízení podřízeným chemickým náčelníkům a jednotkám a útvarům chemického vojska;
- organizace součinnosti se štábem, náčelníky druhů vojsk a služeb při řešení otázek chemického zabezpečení;

- osobní velení a řízení, kontrola plnění plánovaných a nařízených opatření

Kvalita organizátorské a řídicí práce náčelníka chemického vojska armády (CHN svazku) při přípravě operace (boje) na začátku války bude záviset především na:

- morálně politické a odborné připravenosti náčelníka a jemu přímo podřízených funkcionářů, které najdou své konkrétní vyjádření v ujasnění a zvládnutí do všech podrobností formálně i obsahově rozpracované metodiky práce, základní a pomocné dokumentace, v hlubokých vševojskových a odborných znalostech a zkušenostech, v osvojení osvědčených pracovních návyků, v pracovním i neformálním stmelení příslušníků chemických oddělení;

- obsahovým i organizačním ujasněním a praktickým vyřešením součinnosti se štábem a náčelníky druhů vojsk a služeb;

- umění předvídat vývoj situace, náležitost, pořadí a charakter úkolů, které musí postupně vyřešit a tím včas účelně usměrňovat činnost podřízených funkcionářů a čelit důsledkům stále se zkracujících časových limitů pro přípravu a vedení boje (operace).

### **Činnost náčelníka chemického vojska armády (chemického náčelníka divize) v období operační orientace**

Tomuto období bude předcházet plánování na nadřazeném stupni. Ve smyslu zásad souběžného plánování bude náčelník chemického vojska armády (CHN divize) zpravidla nadřazený odborný náčelník postupně informovat o povaze úkolů, které armádu (divizi) očekávají, přijímaných opatřeních chemického zabezpečení směrem k armádě (divizi), předpokládané posloupnosti organizačních opatření, která má přijímat apod. Tento proces nechápeme jako jednostrannou záležitost. Náčelník chemického vojska armády (CHN divize) musí sám v tomto smyslu vyvíjet potřebnou aktivitu a s co největším časovým předstihem, osobním stykem, prostřednictvím styčných orgánů, spojením ZAS apod. získat dostupné informace. To umožňuje, aby v době, kdy (obdrží) bude seznámen s hlavními direktivními dokumenty pro plánování, měl už připravenou řadu výchozích kalkulací. Jde zejména o:

- vyhodnocení vlivu povětrnostní situace na účinky a použití ZHN;
- vyhodnocení možností nepřítelů v použití ZHN,
- zhodnocení stavu zabezpečení vlastních vojsk chemickou technikou a materiálem,
- vyhodnocení bojové pohotovosti a bojových možností útvarů (jednotek) chemického vojska,
- časové a prostorové kalkulace spojené s uváděním jednotek a útvarů chemického vojska do bojové pohotovosti v operační (bojové) sestavě armády, atd.

Z těchto analýz a kalkulací vyplyne, která organizační opatření má přijmout neprodleně, která bude řešit postupně (pořadí) a jaké nařízení (pokyny) k jejich zabezpečení a realizaci má vydat podřízeným. Všechna tato opatření musí dořešit nejpozději v období přípravy a v průběhu operační orientace.

Společně s operační směrnicí velitele fronty (bojovým rozkazem velitele vševojskové armády) s jejich obsahem bude náčelník chemického vojska armády (CHN divize) seznámen na informaci štábu armády (divize) o úkolu, bude mít náčelník chemického vojska armády (CHN divize) k dispozici i směrnici (nařízení) pro OPZHN nadřazeného velitele a směrnici (nařízení) pro chemické zabezpečení náčelníka chemického vojska fronty (armády). Tyto společně se zámyslem velitele armády (divize) tvoří základní

direktivní podklady pro plánování chemického zabezpečení. Proto studium těchto směrnic (nařízení) a účast na operační orientaci budou hlavní náplní činnosti náčelníka chemického vojska armády (CHN divize) v tomto období. Na základě závěrů, které z nich vyplynou, náčelník chemického vojska armády (CHN divize) vydá pokyny pro zpracování:

- předběžných nařízení pro přímo podřízené chemické náčelníky a chemické útvary,
- příspěvků do návrhu na chemické zabezpečení velitelů armády (divize).

### **K návrhu na chemické zabezpečení**

Při přípravě návrhu na chemické zabezpečení náčelník chemického vojska armády (CHN divize) si ujasní úkol a zhodnotí situaci. Výsledkem jeho činnosti je grafický návrh na organizaci chemického zabezpečení rozpracovaný v jeho pracovní mapě a doplněný potřebnými kalkulacemi a písemným návrhem. V praxi zpracovává náčelník chemického vojska armády (CHN divize) dva návrhy. Podrobný návrh, který řeší všechny otázky chemického zabezpečení, a stručný návrh (poznámky v pracovním sešitě), jehož obsahem jsou odpovědi na otázky velitele. Po vyloučení a schválení návrhu na chemické zabezpečení musí náčelník chemického vojska armády (CHN divize) zabezpečit neprodleně zpracování a předání operačnímu oddělení příspěvků

- do plánu operace (grafického rozhodnutí),
- do rozhodnutí velitele,
- do plánu a nařízení pro OPZHN.

Schválený návrh na chemické zabezpečení představuje tedy praktický koncept plánu chemického zabezpečení. To umožňuje, aby náčelník chemického vojska armády (CHN divize) vydal pokyny pro zpracování konceptů odborných nařízení a odebral se k vyhlášení rozhodnutí.

### **Činnost po vyhlášení rozhodnutí velitele**

Po vyloučení rozhodnutí velitele náčelník chemického vojska armády (CHN divize) upraví, popř. doplní koncepty odborných nařízení pro

- přímo podřízené chemické náčelníky,
- podřízené chemické útvary,
- armádní chemický sklad (jen NCHVA).

Schválí vyhotovené čístopisy, předá je k podpisu náčelníkovi štábu a zabezpečí ve stanovenou dobu jejich předání k odeslání. V dalším zaměří své úsilí a činnost podřízených na zpracování plánu chemického zabezpečení a kontrolní činnost.

Plán chemického zabezpečení na stupni vševojskové armády zpracujeme na mapě 1:200 000 (s příslušnými tabulkami) jako samostatný dokument, jenž je součástí plánu operace. Na stupni vševojskové divize se zpracovává na pracovní mapě chemického náčelníka. Takto zpracovaný plán je hlavním podkladem pro řízení chemického zabezpečení v průběhu operace (boje).

Mimořádné úsilí musí náčelník chemického vojska armády (CHN divize) věnovat osobnímu usměrňování a řízení podřízených funkcionářů. Využívá k tomu organizace součinnosti a doby vyhrazené na kontrolní činnost. Zde osobní velení a řízení zejména u chemických náčelníků svazků a útvarů, které tvoří rozhodující prvky operací (bojové) sestavy v jednotlivých etapách operace (boje), a

u podřízeného útvaru chemického vojska je nezbytné a nezastupitelné. To plně platí i v řízení chemického zabezpečení v průběhu operace (boje).

**Závěrem** chci zdůraznit, že příprava a řízení chemického zabezpečení operace (boje) na začátku války je složité a proto jsem se zaměřil jen na uvedení nejdůležitějších obecných zásad, společných pro přípravu a řízení chemického zabezpečení na stupni svazu (svazku). Praktické zkušenosti ze cvičení ukazují, že prohlubování a zdokonalování obsahových, organizačních i metodologických stránek chemického zabezpečení soudobé operace a soudobého boje je nutné věnovat soustavnou a nepřetržitou pozornost. Odpovídá to ostatně i neustále pokračujícímu kvalitativnímu a kvantitativnímu rozvoji ZHN.

**Katedra organizace spojení**

## ■ NÁČELNÍKA A ODDĚLENÍ SPOJOVACÍHO VOJSKA

Je známo, že význam spojení k zabezpečení velení vojskům značně vzrostl. Podmiňuje to řada činitelů, z nichž nejdůležitější jsou:

— Značná dynamika bojové činnosti a to jak z časových, tak i prostorových a obsahových hledisek. Velitelé a štáby musí mít neustále aktuální informace a současně možnost rychle reagovat na náhlé změny situace a ovlivňovat činnost podřízených.

— Složitost soudobých operací klade značné nároky na objem informací potřebných v rozhodovacím procesu velitelů a štábů.

— Postupně se začínají uplatňovat, posuzovat a realizovat požadavky automatizovaných systémů velení a řízení bojových prostředků, jejichž činnost není možná bez dobře organizovaného a spolehlivého spojení.

Náročné požadavky kladené na celý systém velení a řízení bojových prostředků se projevují i ve zvýraznění základních požadavků na spojení, k nimž patří včasnost, spolehlivost, rychlost, věrohodnost a utajení spojení.

Těmto podmínkám musí odpovídat metody a styl práce spojovacích funkcionářů. Spojovací řád Čs. lidové armády (Spoj-1-1) vymezuje pojem řízení spojení takto: „Řízení spojení spočívá ve včasném provedení opatření k organizaci a zabezpečení neselhávajícího spojení v průběhu bojové činnosti. Všeobecné řízení spojení u svazku (útvaru) provádí náčelník štábu, bezprostřední spojení uskutečňuje spojovací náčelník.“

Řízení spojení v souladu s obecnými zásadami teorie řízení zahrnuje řadu činností, a proto je chápeme komplexně. V článku se zaměříme na oblast plánování spojení a s tím spojený rozbor obsahu a metod práce náčelníka spojovacího vojska (spojovacího náčelníka) a spojovacích oddělení armádního a divizního stupně velení.

K zabezpečení organizovaného a včasného splnění úkolů má spojovací oddělení zpracované metodiky práce jak pro základní plánovací operace (boje), tak i pro některá důležitá období v průběhu operace (boje). Metodika práce spojovacího oddělení vychází z metodiky práce štábu,

stanoví obsahovou a časovou posloupnost plnění úkolů, jakož i odpovědnost jednotlivých příslušníků při plnění úkolů v rámci celého oddělení (štábu).

Spojení organizujeme podle rozhodnutí velitele, pokynů náčelníka štábu a nařízení pro spojení nadřízeného štábu s přihlednutím k počtu a stavu spojovacích sil a prostředků (Spoj-1-1, čl. 2). Spojovací funkcionáři získávají tyto podklady postupně (jak ukážeme dále).

Důležitým předpokladem včasného plánování spojení a jeho realizace je uplatnění zásady souběžného plánování v práci spojovacích funkcionářů. Podřízeným musíme především včas doručit a dát podklady a údaje potřebné pro provozně technické zabezpečení činnosti spojovacích prostředků, jednotlivých prvků (systémů) spojovací soustavy a spojovací soustavy jako celku (přidělení kmitočtů, volacích značek, funkčních čísel, číslování stanic a vedení, klíčů k různým tabulkám apod.). Jejich rozpracování je dosud poměrně pracné a musí být řešeno s předstihem. Při realizaci požadavku souběžného plánování klademe důraz na maximální utajení zámýslu operace (boje).

Činnost spojovacích oddělení můžeme z metodického hlediska rozdělit do těchto hlavních období (pracovních etap):

- do vyhlášení rozhodnutí velitele,
- po vyhlášení rozhodnutí velitele (můžeme dále členit na období po schválení plánovacích dokumentů a na činnost po vydání rozkazů a nařízení podřízeným).

#### **Činnost spojovacího oddělení v období do vyhlášení rozhodnutí velitele**

Současně s doručením operační směrnice velitele fronty (bojového rozkazu velitele armády) veliteli armády (divize) spojovací oddělení obdrží prostřednictvím náčelníka štábu nařízení pro spojení štábu fronty (armády). Je to jeden ze základních podkladů pro plánování a organizaci spojení, z něhož si náčelník spojovacího vojska (NSV) spojovací náčelník (SN) ujasní způsoby organizace spojení s nadřízeným, součinnostní spojení v rámci operační sestavy fronty (armády), způsoby materiálního a technického zabezpečení, pohotovost spojení a získá další nezbytné podklady pro plánování vlastní spojovací soustavy. NSV (SN) po prostudování nařízení pro spojení štábu fronty (armády) vydá pokyny příslušným oddělením k realizaci úkolů, které vyplývají z tohoto dokumentu.

NSV (SN) se zúčastňuje operační orientace, kde se seznámí s operačně taktickou

situací, se zámyslem rozhodnutí velitele a s časovou kalkulací pro práci štábu při plánování operace (boje). Po jejím ukončení informuje v potřebném rozsahu příslušníky oddělení, popř. i velitele spojovacího útvaru, zpřesňuje úkoly pro plánování a stanoví úkoly pro zpracování předběžných nařízení pro podřízené. Osobně si připravuje podklady pro přednesení návrhu náčelníkovi štábu na použití spojovacích útvarů a jednotek. V praxi půjde často o zodpovězení otázek, které dal náčelník štábu.

Návrh NSV (SN) zpravidla obsahuje:

- stručnou informaci o organizaci a zabezpečení spojení s nadřízeným a o hlavních úkolech, které stanovil štábu armády (divize) v nařízení pro spojení štáb fronty (armády),
- informaci o stavu spojovacích útvarů a jednotek armády (divize) s návrhem na jejich použití, včetně časových propočtů,
- možné prostory míst velení armády (divize) při zaujetí operační (bojové) sestavy a směr jejich přemísťování v průběhu operace (po předběžném dohovoru s operačním oddělením),
- požadavky na vlastní i nadřízený štáb.

Spojovací oddělení zpracovává podle pokynů náčelníka SV (SN) předběžná nařízení pro podřízené spojovací funkcionáře — velitele spojovacích útvarů, spojovací náčelníky vševojskových svazků (útvarů), popř. spojovací náčelníky některých svazků (útvarů) druhů vojsk. Včasné vydání předběžných nařízení zabezpečuje souběžnost plánování.

Spojovací oddělení již v tomto období uskutečňuje potřebnou součinnost s ostatními odděleními štábu armády (divize) především v otázkách výběru míst velení pro jejich přímo podřízené svazky a útvarů. Tato součinnost musí být oboustranná, aby již při plánování operace (boje) byly vytvořeny podmínky k zabezpečení spolehlivého spojení.

Těžiště práce spojovacího oddělení v tomto období spočívá v rozpracování základních dokumentů plánu spojení a v řízení podřízených spojovacích funkcionářů při plánování a zabezpečování provozu již realizovaného spojení. V metodice práce spojovacího oddělení musí být vyjádřeny dvě možné varianty plánovacího procesu:

- Plánování probíhá v podmínkách, kdy ještě není třeba budovat polní spojovací soustavu a řídit její provoz; všichni příslušníci spojovacího oddělení se mo-

hou soustředit především na zpracování plánovací dokumentace;

— Štáby zaujaly polní místa velení, spojovací funkcionáři a spojovací jednotky musí již v průběhu plánování organizovat a zabezpečovat základní spojení; v tomto případě pracovní úsilí příslušníků oddělení bude odpovídajícím způsobem rozděleno na splnění úkolů při plánování a při řízení již organizovaného spojení.

Druhá varianta je časově i obsahově značně náročná. Spojovací oddělení bude v maximální míře využívat při operativním řízení spojení hlavní funkcionáře spojovacích útvarů a jednotek.

Spojovací oddělení po schválení návrhu NSV (SN) náčelníkem štábu zpracovává příspěvek s prostory míst velení armády (divize), včetně směru jejich přemístování, do připravené grafické i písemné části rozhodnutí. Zkušenosti z plánovacího procesu i z vedení operace (boje) ukazují, že spojovací oddělení je zpravidla v rámci vševojskového štábu hlavním koordinátorem při výběru prostorů míst velení armády (svazku) i přímo podřízených svazků a útvarů. Osvědčilo se proto zpracovávat na spojovacím oddělení tabulku prostorů míst velení. Je to pomocný plánovací dokument oddělení, do něhož se zapisují všechna místa velení armády (divize), přímo podřízených svazků a útvarů a v potřebném rozsahu i místa velení nadřízeného a sousedů, plánované prostory, jejich zaujetí v operační sestavě ve výchozím prostoru a v průběhu operace (boje) alespoň do bližšího úkolu armády (divize). Tento způsob zabezpečuje jednotnost při uvádění míst velení v grafických a písemných dokumentech u všech složek štábu. Každou změnu musí složky štábu projednat se spojovacím oddělením a zaregistrovat. Toto organizační opatření je jednou z důležitých podmínek pro zabezpečení nepřetržitého a spolehlivého spojení velitelů a štábu armády (divize).

#### **Činnost spojovacího oddělení v období po vyhlášení rozhodnutí velitele**

Náčelník spojovacího vojska (spojovací náčelník) se zúčastňuje vyhlášení rozhodnutí velitele armády (divize), kde získá nové nebo si ověří již známé podklady potřebné pro plánování spojení. Mimořádný význam pro jeho další práci mají především tyto otázky:

— určení hlavního a dalších směrů úderu (má to vliv na směr přemístování míst velení armády),

— časové a prostorové plnění bližšího a dalšího úkolu (je důležité pro správné rozdělení spojovacích sil a prostředků pro

zabezpečení spojení na celou hloubku boje a operace),

— určení operační (bojové) sestavy vojsk, úkolů podřízeným a úkolů k všestrannému zabezpečení operace (boje). To ovlivňuje celý systém velení při zaujetí operační (bojové) sestavy i v průběhu operace (boje),

— organizace velení a hlavní otázky součinnosti bezprostředně ovlivní organizaci spojení z jednotlivých míst velení armády (svazku) a zabezpečení součinnosti spojení.

Na základě rozhodnutí velitele armády (divize) stanoví náčelník štábu náčelníkovi spojovacího vojska (SN) úkoly pro organizaci spojení (pokyny pro spojení). Obsahové zaměření těchto úkolů uvádí čl. 52 předpisu Oper-2-1. V praxi se tyto úkoly soustřeďují zpravidla do těchto oblastí činnosti:

— s kým a kterým spojovacím směrem máme věnovat zvláštní pozornost;

— způsob využití spojení a provozní režimy rádiových a radioreléových pojítek při přípravě bojové činnosti a v jejím průběhu,

— plánované časy zaujetí míst velení armády (divize) a z toho vyplývající doba pohotovosti spojení a přibližná doba jejich přemístování.

Ostatní podklady a údaje uvedené v čl. 52 se NSV (SN) dozví již při vyhlášení rozhodnutí velitele armády (divize).

Po obdržení pokynů pro spojení od náčelníka štábu má spojovací oddělení všechny hlavní podklady nezbytné pro dokončení zpracovávaných dokumentů.

Při plánování útočné operace armády spojovací oddělení zpracovává plán spojení, který obsahuje grafickou a přílohou část.

V grafické části plánu spojení je schématicky vyjádřena základní struktura organizace rádiového, radioreléového, linkového a polního poštovního spojení a tvoří ji dva dokumenty:

— schéma rádiového spojení na předtištěném formuláři, kde jsou zakresleny jednotlivé rádiové sítě a směry organizované pro spojení s nadřízeným, podřízenými, spolupůsobícími veliteli a štáby, týlovými funkcionáři a k uvědomování vojsk, včetně rozdělení rádiových prostředků na jednotlivá místa velení armády,

— schéma radioreléového, linkového a polního poštovního spojení na mapě 1 : 200 000, kde jsou schématicky vyjádřeny principy organizace příslušných druhů spojení velitele armády a jeho štábu.

V přílohou části plánu spojení jsou uvedeny tabulky a schémata, která vyjadřují potřebné provozní a technické zabez-

pečení spojení. V přílohou části plánu spojení jsou zpravidla tyto dokumenty:

- tabulka s rozpočtem sil a prostředků (sestavená v souladu s grafickou částí plánu spojení),

- schéma kanálového propojení radioelektrických spojů,

- schéma technického propojení linkových spojů,

- jízdní a letový řád polního poštovního spojení,

- schéma zvláštního armádního spojení,

- tabulky materiálního zásobování, technického zabezpečení a doplnění zásob spojovacího materiálu třídy 06 (tabulky MTZ spojovacím materiálem).

Plán spojení zpracovává jednotně — pro operaci s použitím jaderných zbraní i bez jejich použití; podepisuje jej náčelník spojovacího vojska a schvaluje náčelník štábu.

Rovněž i ve štábu divize se zpracovává plán spojení, obsahující grafickou a přílohou část. Grafická část je obdobná jako u armády. Přílohou část je co do rozsahu menší a zpravidla obsahuje: tabulku s rozpočtem sil a prostředků, schéma kanálového propojení radioelektrických a linkových spojů, jízdní a letový řád polního poštovního spojení, tabulky MTZ spojovacím materiálem.

Spojovací oddělení armády se podílí na vypracování dalších dokumentů jednotlivých oddělení štábu armády. Jde především o tyto plány: plán operačního maskování, plán ochrany proti zbraním hromadného ničení, plán radioelektronického rušení, plán přesunu a zaujetí míst velení.

Na základě schváleného plánu spojení zpracovává nařízení pro spojení štábu armády (divize), které obsahuje textovou a přílohou část (tabulky s podklady pro provozní zabezpečení spojení). Nařízení pro spojení podepisuje náčelník štábu a náčelník spojovacího vojska (spojovací ná-

čelník) a zasílá je náčelníkům štábu podřízených svazků a útvarů a předkládá nadřízenému štábu. Spolupůsobícím svazkům (útvaram) z něho zasílá výpisy.

Náčelník spojovacího vojska armády osobně stanoví úkoly velitelům spojovacích útvarů k budování spojení a jeho zabezpečení v průběhu operace (veliteli spojovacího pluku, praporu dálkových spojů a spojovací rotě týlu, náčelníku polního armádního spojovacího skladu a pozemní armádní spojovací opravny). U divize stanoví spojovací náčelník úkoly veliteli spojovacího útvaru, spojovacímu důstojníkovi u náčelníka dělostřelectva a dalším spojovacím jednotkám.

Náčelník se osobně zúčastňuje organizace součinnosti, kde musí být připraven vysvětlit způsoby organizace součinnosti spojení při rozboru jednotlivých období (úkolů), k nimž je součinnost organizována. Spojovací oddělení se podílí na zpracování plánové tabulky boje (součinnosti).

Nedílnou součástí řízení spojení je systematická kontrolní činnost příslušníků spojovacího oddělení u přímo podřízených spojovacích útvarů a jednotek a u spojovacích funkcí všech vojskových svazů, svazků a útvarů druhů vojsk na základě jednotného plánu kontrolní činnosti, který zpracovává podle pokynů náčelníka štábu operační oddělení armády (divize).

**Závěrem** chceme uvést, že dobře organizované spojení a jeho nepřetržitě řízení v průběhu operace (boje) vytváří nezbytné podmínky pro splnění náročných úkolů velitelů a štábů všech stupňů. Spojovací oddělení i příslušníci spojovacích útvarů a jednotek mají bohaté zkušenosti z organizace a praktického zabezpečování spojení již z mírové služby. Nesmí však podlehout sebeuspokojení, protože úkoly a požadavky na spojení neustále rostou a jsou stále složitější. Ani v nejbližší době nesmí podceňovat možnosti a činnost předpokládaného nepřítele a jeho možný vliv na spolehlivost spojení.

Katedra týlu

## ■ NÁČELNÍKA A ŠTÁBU TÝLU

Rozsah, formy a způsoby týlového zabezpečení soudobých útočných operací bezprostředně závisí na charakteru budoucí války a na stavu rozvoje ekonomiky stá-

tu. Rozsáhlé používání zbraní hromadného ničení na jedné straně a úplná motorizace vojsk a změny ve způsobu vedení soudobých operací (bojové činnosti) na

druhé straně, kladou na týl mimořádně vysoké požadavky. Souběžně s tímto problémem výrazně vzrostla úloha orgánů **velení týlu**.

Základem velení týlu, které je součástí velení vojskům, je především cílevědomé a přesné plánování týlového zabezpečení vojsk uskutečňované ve velmi krátké době. Ke splnění tohoto úkolu zpracováváme kalendářní plán prací (časový rozpočet). Tento plán (časový rozpočet) je obsahově i časově sklouben s kalendářním plánem přípravy operace (časovým rozpočtem organizace boje) vševojskového štábu a jsou v něm uvedena všechna opatření, určení odpovědní důstojníci, vyčleněné síly a prostředky a lhůty splnění všech úkolů.

Obsah a metody činnosti NT/ZV a štábu týlu ovlivňují metody činnosti velitelů a štábů, situace týlu a čas. Proto i NT/ZV a štáb týlu zpracovává metodiku činnosti, kterou časově i obsahově skloubí s metodikou velitele a štábu, a též respektuje styl a metody práce nadřízeného velitelského stupně; v ní zpravidla zakotví i součinnostní vztahy k ostatním zástupcům a náčelníkům druhů vojsk a služeb.

Východím podkladem plánování týlového zabezpečení operace je rozhodnutí NT/ZV, které vydává na základě rozhodnutí velitele armády (divize). Ve svém rozhodnutí NT/ZV určuje:

- zámysly organizace týlu;
- rozložení zásob materiálu;
- úkoly pro přisun materiálu, silniční zabezpečení;
- úkoly pro materiální zabezpečení vojsk podřízenými službami;
- úkoly pro zdravotnické a veterinární zabezpečení;
- zálohy sil a prostředků týlu a způsob jejich využití;
- úkoly pro ochranu a obranu týlu;
- organizaci velení a spojení.

V závislosti na práci velitele a štábu při organizaci a plánování operace (boje) můžeme práci NT/ZV a týlových funkcí rozdělit do čtyř hlavních období:

1. Příprava zámyslu týlového zabezpečení a jeho vyhlášení.
2. Příprava podkladů pro návrh NT/ZV velitele.
3. Vyhlášení rozhodnutí NT/ZV.
4. Dokončení plánovacích dokumentů, organizace součinnosti a kontrolní činnost.

Podle posledních zkušeností ze cvičení se čas na plánování operace a tedy i jejího týlového zabezpečení podstatně zkrátil. Tato skutečnost jednoznačně ovlivní i místo plánování týlového zabezpečení

operace (boje) a zvýrazní nutnost předběžných nařízení. NT/ZV bude nucen vyjíždět s plánovací skupinou na VS do prostoru styčné skupiny a zde pracovat až do doby vyhlášení rozhodnutí velitele.

V období přípravy zámyslu NT/ZV pro organizaci týlového zabezpečení operace (boje) se NT/ZV zúčastňuje operační orientace u velitele armády (divize).

Před odchodem na operační orientaci NT/ZV musí **prostudovat** týlovou směrnicí frontu (týlový rozkaz vševojskové armády), **seznámit se** s hlavními údaji odborných směrnic (odborných nařízení) náčelníků služeb jemu podřízených, zakreslit v mapě rozhodnutí velitele armády (divize), vyhrazené prostory týlu frontu (armády).

V průběhu operační orientace musí NT/ZV informovat velitele (NŠ) armády (divize) o závažných skutečnostech, které by mohly ovlivnit zámysl velitele nebo kalendářní plán přípravy operace (časový rozpočet organizace boje). Pro další práci NT/ZV je rozhodující **zámysl**, který vyhlásí velitel armády (divize) na závěr operační orientace a **organizační pokyny** NŠ pro přípravu a zpracování rozhodnutí, plánování operace (boje) a vydání úkolů vykonavatelům.

Po návratu z operační orientace na pracoviště styčné skupiny týlu seznámí NT/ZV plánovací skupinu s operačně taktickou situací, se zámyslem velitele a vyhlásí svůj zámysl organizace týlového zabezpečení operace (boje); dále vydá pokyny pro zpracování předběžných nařízení, časově upřesní přípravu jeho informační zprávy veliteli armády (divize).

V průběhu přípravy informační zprávy NT/ZV musí vyřešit základní součinnostní otázky. Půjde zejména o sladění prostorů rozmístění a přemístění týlových útvarů a zařazení s operačním oddělením, komunikační systém s ženijním náčelníkem, způsob vytvoření zásob munice a její doplňování s výzbrojním náčelníkem, místa velení se spojovacím náčelníkem, rozmístění a způsob manévru raketovými svazky (útvary) a dělostřelectvem s náčelníkem RVD.

V průběhu plánování týlového zabezpečení operace (boje) na VS je bezpodmínečně nutné, aby styčná skupina týlu plynule předávala všechny potřebné informace na TVS zejména pro zpracování předběžných nařízení a pro práci na plánu týlového zabezpečení.

Posledním úkolem této plánovací skupiny je zpracování příspěvku do rozhodnutí velitele, a to jak do části grafické, tak do písemných příloh; obsah a formu těchto příspěvků upřesní operační odděle-

ni nebo je uvedena přímo v metodice práce týlu armády (divize).

Zvláštní pozornost věnujeme přípravě rozhodnutí velitele (Oper-1-1, čl. 413 a Vševojsk-1-1), kde velitel určuje — stanoví úkoly pro týl. Tyto úkoly mohou obsahovat:

- úkoly týlu při přípravě a během operace (boje);
- hlavní směry rozvíjení TÚZ [PAZ, týl svazku];
- doby a množství vytvoření zásob a jejich normy spotřeby podřízeným;
- hlavní opatření k ochraně a obraně;
- hlavní směry rozvíjení silnic;
- síly a prostředky vyčleněné v nutných případech pro pomoc týlu (u divize);
- základní opatření zdravotnického zabezpečení;
- dobu pohotovosti týlu;
- rozmístění TVS.

Po schválení návrhu od velitele má NT/ZV neprodleně upřesnit nebo zkontrolovat prostorové údaje a zakreslit je do plánu operace (boje) na operačním oddělení.

Na základě rozhodnutí velitele armády (divize), kterého se NT/ZV zúčastňuje, vyhlásí NT/ZV své rozhodnutí, které je základním podkladem ke zpracování týlového rozkazu a týlových nařízení a ke zpracování plánu týlového zabezpečení.

**Plánování týlového zabezpečení operace (boje)** začíná již v době přípravy informační zprávy NT/ZV veliteli. Je to nepřetržitý proces získávání informací, součinností dohodou s respektováním priority práce na rozhodnutí velitele armády (divize) a na plánu operace (boje).

Základní dokumenty zpracovává operační oddělení; plán útočné operace armády — graficky s textovou přílohou. Štáb týlu přispívá do grafické části, v níž upřesní prostory rozmístění a způsob přemístování týlových útvarů a zařízení a prostory TVS. Do textové části zpracuje přehled materiálního zabezpečení, odhad zdravotnických ztrát s uvedením odsunových a léčebných možností.

Součástí plánu operace jsou i plány operačního zabezpečení a mezi nimi i plán týlového zabezpečení; zpracovává jej štáb týlu graficky s textovou přílohou.

Při zpracování plánu týlového zabezpečení je rozhodující podrobná součinnost

uvnitř týlu s ostatními zástupci, náčelníky druhů vojsk a služeb. Zejména zpracování perspektivního plánu přísunu je náročné, neboť musí řešit požadavky na dopravu materiálu různých druhů vojsk a služeb, u nichž se nároky na přepravu materiálu zvyšují, avšak dopravní kapacita zůstává beze změny. Zvlášť výrazně se zvyšují požadavky na přepravu munice.

Plán týlového zabezpečení podepisuje náčelník týlu — zástupce velitele, náčelník štábu a schvaluje jej velitel.

Na základě rozhodnutí NT/ZV a schváleného plánu týlového zabezpečení zpracovává štáb týlu týlový rozkaz a týlová nařízení. Týlový rozkaz podepisuje náčelník týlu — zástupce velitele, náčelník štábu a velitel armády (svazku). Na základě praktických zkušeností ze cvičení ve vojenských osvědčilo se organizovat týlovou součinnost. Obsah součinnosti může být různý. Vždy však musí vyřešit základní úkol týlu — včasné vytvoření nařízených zásob a způsob jejich doplňování v průběhu útočné operace (útočného boje); v závislosti na tomto úkolu je nutné skloubit rozmístění týlových útvarů a zařízení, jejich přemístování a propojení všech týlových prvků silniční sítí. Tyto úkoly vyřešíme po obdobích, zejména pro zaujetí operační (bojové) sestavy, plnění bližšího úkolu s důrazem na první den operace. Tato týlová součinnost nám umožňuje podrobně vysvětlit vykonavatelům a podřízeným stupňům způsob zabezpečení operace (boje) v určitých etapách a zároveň si můžeme zkontrolovat jak vykonavatelé a podřízení pochopili úkoly stanovené v týlovém rozkaze (nařízení).

K včasnému a úplnému splnění stanovených úkolů týlového zabezpečení organizujeme kontroly. Štáb zpracuje jednotný plán kontrol. Kontroly týlových funkcí jsou v něm zakotveny, je uveden rozsah kontrol a objekty kontroly.

Zásada kontroly při zkrácených časech pro přípravu operace (boje) musí být: při zjištění nedostatků učinit všechna opatření k jejich odstranění, popř. poskytnout odbornou pomoc a podat o tom hlášení nadřízenému.

**Závěrem** chceme zdůraznit, že charakter bojové činnosti v příští možné válce klade nebývalé vysoké požadavky na řízení vojsk, včetně řízení jejich týlového zabezpečení.

## ■ ZVT A ODDĚLENÍ TAS

Řízení tankového a automobilního technického zabezpečení (TATZ) je nedílnou součástí velení vojskům a spočívá v nepřetržitě řízení veškeré činnosti řídicích i výkonných orgánů tankové a automobilní služby s cílem dosažení a zabezpečení bojové a technické připravenosti tankové a automobilní techniky, včetně správného a efektivního využívání prostředků, jednotek a útvarů TATZ v souladu s operační (taktickou) situací a úkoly vojsk. Řízení TATZ zahrnuje:

- stanovení cíle a z něho vyplývajících úkolů TATZ operace (boje),
- získávání a zpracování informací pro přijetí rozhodnutí v oblasti TATZ operace (boje),
- vydání rozhodnutí řídicích prvků TATZ, včetně jeho doručení vykonavatelům,
- kontrolu plnění rozhodnutí,
- operativní řízení TATZ v průběhu operace (boje).

Procesu řízení TATZ musí odpovídat metodika práce náčelníka tankové a automobilní služby armády (ZVT divize) tak, aby svými jednotlivými postupy a činnostmi plynule navazovala na obecně přijatou metodiku práce velitele i štábu a respektovala požadavky souběžnosti plánování úkolů na jednotlivých velitelských stupních.

Metodika i obsah práce náčelníka TAS armády (ZVT divize) musí splňovat základní podmínku, aby rozhodnutí náčelníka TAS (ZVT) přispělo ke kvalitě rozhodnutí velitele, včetně zabezpečení jeho realizace u vojsk.

V období přípravy operace (bojové činnosti) práce náčelníka TAS (ZVT divize) probíhá zpravidla v této posloupnosti:

- seznámení s úkolem po linii velitelské,
- seznámení s úkolem po linii odborné,
- ujasnění (studium) úkolu,
- účast na operační orientaci,
- zhodnocení situace v TATZ,
- zpracování časového rozpočtu (konkretizace obecně časové metodiky práce na skutečné podmínky),
- vydání pokynů pro činnost oddělení,
- zpracování a vydání předběžných nařízení,
- příprava informace o stavu TATZ

veliteli, včetně návrhu rozhodnutí pro TATZ,

- přednesení návrhu rozhodnutí veliteli,
- po schválení velitelem vyhlášení rozhodnutí náčelníka TAS armády (ZVT divize),
- vydání odborných nařízení pro podřízené,
- zpracování plánu technického zabezpečení,
- organizace technické součinnosti,
- kontrola a pomoc u podřízených.

**Ujasnění úkolu** probíhá v souladu se závěry operační orientace a zámyslu rozhodnutí pro operaci (boj), dále na základě úkolů technického zabezpečení, které stanovil velitel a nadřízený odborný náčelník. Spočívá zásadně v:

- ujasnění rozmachu a charakteru operace (boje), hloubky, šířky pásma, doby, tempa útoku vojsk a jejich vlivu na podmínky plnění TATZ,
- ujasnění charakteristiky pásem činnosti vojsk, směry hlavních úderů a uskupení vojsk a vlivu uskupení prostředků TATZ,
- ujasnění doby přípravy operace (boje) a termín připravenosti vojsk, tj. doby, které lze využít k přípravě techniky,
- ujasnění situace jednotlivých svazků v operační sestavě.

Na základě ujasnění úkolu připravuje pokyny ke zpracování předběžných odborných nařízení a pokyny pro práci oddělení k přípravě návrhů veliteli a příspěvku ZVT (odborného náčelníka) do rozhodnutí velitele a do nařízení náčelníka týlu.

### Zhodnocení situace v TATZ

Přijetí zdůvodněných rozhodnutí pro TATZ operace (boje) vyžaduje hluboce a všestranně zhodnotit situaci v TATZ vojsk. Podle zkušeností ze cvičení je účelné hodnotit situaci v této posloupnosti a obsahu:

- zhodnocení početní naplněnosti vojsk tankovou a automobilní technikou, jejího technického stavu, rozježděnosti, zjištění možnosti doplnění počtů techniky do zahájení a v průběhu operace (boje),
- propočítat předpokládané vypětí techniky v závislosti na hloubce a charakteru bojových úkolů vojsk. Stanovit základní opatření, která zabezpečují spole-

hlívu práci techniky v průběhu operace (boje),

- studium možností působení nepřítele na vojska různými prostředky ničení a v součinnosti se štábem stanovit předpokládané ztráty techniky v různých druhích bojové činnosti. Pravděpodobné rozdělení ztrát techniky podle rozsahu poškození, včetně vyhodnocení předpokládaného časového a prostorového výskytu ztrát techniky,

- zhodnocení početních stavů, doplnění a připravenosti prostředků, jednotek a útvarů TATZ a možnosti jejich efektivního využití v průběhu operace (boje). Učlenění prostředků TATZ v sestavě vojsk v průběhu operace (boje) v závislosti na charakteru operace (boje), tempu rozvíjení operace (boje) a předpokladu vzniku ztrát techniky,

- určení odsunových os pro poškozenou techniku, prostorů shromaždišť poškozené techniky (SPT) a prostorů pro rozvinutí jednotek a útvarů TATZ. Při tom je určujícím charakter terénu předpokládané prostory vzniku největších ztrát techniky, postup a pořadí přemísťování jednotek a útvarů TATZ v průběhu operace (boje),

- stav zabezpečení vojsk tankovým a automobilním materiálem, tj. stav zásob ve skladech, určení předpokládané spotřeby a potřeby materiálu, způsob a rozsah zásobování v průběhu operace (boje), možnosti čerpání z místních zdrojů apod.,

- studium stavu prostoru nadcházející operační (bojové) činnosti se zaměřením na možné využití místních zdrojů, tj. průmyslových, servisních nebo dílenských objektů a zařízení pro opravu techniky nebo pro jiné účely TATZ.

#### **Rozhodnutí náčelníka TAS (ZVT divize)**

Opatření TATZ k zabezpečení operace (boje) stanovená na základě závěrů ze zhodnocení situace TATZ tvoří základ pro vydání rozhodnutí náčelníka TAS armády (ZVT divize) pro technické zabezpečení vojsk. Jsou současně podkladem pro zpracování:

- odborného nařízení pro vojska, jednotky a útvarů TATZ,
- příspěvku do rozhodnutí velitele,
- příspěvku do týlového rozkazu,
- příspěvku do plánu OPZH apod.

Náčelník TAS armády (ZVT divize) musí být připraven zdůvodnit veliteli svůj návrh na rozhodnutí pro TATZ operace (boje) s důrazem na:

- skutečné počty tankové a automobilní techniky, její bojeschopnost, doplnění svazků a útvarů, počty a termíny doplnění novou nebo opravenou technikou,

- jak zabezpečuje technický stav techniky splnění cílů boje (operace) a opatření k jeho zlepšení,

- předpokládané ztráty techniky (jejich množství, prostorové rozmístění, časový výskyt), potřeba evakuační a opravářské kapacity a její pokrytí,

- stav zabezpečení tankovým a automobilním materiálem a způsob zásobení v průběhu boje (operace),

- návrh organizace a manévru jednotkami a útvarů TATZ v průběhu boje (operace), jejich uskupení, zabezpečení spojení a velení.

#### **Součinnosti ZVT (odborného náčelníka)**

Náčelník TAS armády (ZVT svazku) v průběhu přípravy svého rozhodnutí některá opatření TATZ slaďuje s náčelníkem štábu, zástupcem velitele pro týl a podle potřeby i s náčelníky druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb. Hlavním cílem součinnosti je, aby vzaly v úvahu všechny zvláštnosti a požadavky štábu, druhů vojsk a týlu, předpokládaného vývoje operace (boje) na možnosti organizování TATZ operace (boje).

Tak např. s operačním oddělením koordinuje:

- dobu, místo a jednotky (útvary), u nichž bude nutné ošetřit techniku,

- pravděpodobné prostory ztrát techniky.

S operačním oddělením a štábem týlu koordinuje:

- místa a prostory pro zřízení SPT, rozmístění jednotek a útvarů TATZ,

- rozčlenění jednotek a útvarů TATZ a jejich zařazení do bojových sestav,

- osy přesunu, organizace spojení atd. Se štábem týlu koordinuje:

- předpokládanou spotřebu kilometrů u dopravních vozidel, způsoby a možnosti jejich ošetřování,

- lhůty a prostory (čáry) pro přísun PHM a ostatního týlového materiálu nutného k ošetřování a opravám techniky,

- osy pro odsun poškozené techniky,

- prostory pro rozmístění a rozvíjení skladů tankového a automobilního materiálu, organizace přísunů a doplnění TAM podřízeným a od nadřízeného stupně,

- možnost využití spojovacích sítí týlu pro spojení s prostředky TATZ atd.

#### **Plán technického zabezpečení**

Na základě rozhodnutí velitele pro operaci (boj), jeho pokynů pro organizaci TATZ, odborného nařízení (směrnice) nadřízeného stupně TATZ a vlastního schváleného rozhodnutí TATZ operace (boje)

zpracujeme „Plán TATZ operace (boje)“. Práce na Plánu TATZ zahajujeme již s přípravou rozhodnutí náčelníka TAS armády (ZVT divize). Základní opatření plánu TATZ v průběhu operace (boje) musíme zdůvodnit kalkulacemi z hlediska možnosti jejich realizace silami a prostředky TATZ. Pro všechna opatření musíme jednoznačně určit odpovědnost za splnění jednotlivých úkolů jak pro vlastní prostředky, tak i pro přidělené prostředky nadřízeného.

Plán TATZ zpracujeme graficky na mapě, potřebné výpočty a vysvětlivky dáme ve formě tabulek jako přílohou část k Plánu TATZ. K podrobným propočetům, které zabezpečují přijetí záměrů a návrhů na neefektivnější použití prostředků TATZ, využijeme prostředků mechanizace a automatizace.

**Závěrem** chceme zdůraznit, že obsah a metodu činnosti náčelníka TAS armády

(ZVT divize) při přípravě i vedení operace (boje) v soudobých podmínkách ovlivňuje celá řada faktorů a podmínek, které kladou vysoké nároky a požadavky na řídicí i výkonné složky při plánování, organizování a řízení TATZ.

Jedním z důležitých vlivů je čas. Optimální a zdůvodněné rozhodnutí, které v maximální míře bude odpovídat konkrétní situaci, musí být co nejdříve doručeno vykonavatelům. Obdobným způsobem jako velitel a štáb i ZVT (odborný náčelník) řeší svoji činnost podle předem zpracované metodiky práce, která optimalizuje jeho činnost i činnost přímých podřízených v návaznosti na celkový proces velení. Důležitým prvkem optimalizačního procesu je i maximální využívání prostředků střední a velké mechanizace a automatizace, které zabezpečují racionalizování kritických činností podle metodiky práce.

**Katedra výzbroje a střelby**

## ■ NÁČELNÍKA A ODDĚLENÍ VÝZBROJNÍ SLUŽBY

Nepřetržitost vedení operací vyžaduje, aby úkoly výzbrojního zabezpečení byly plněny v souladu s bojovými úkoly vojsk tak, aby tato mohla přejít k plnění dalších úkolů bez jakýchkoliv operačních přestávek. Rozhodující cíle příští možné války, početné armády vybavené moderními bojovými prostředky kvalitativně mění obsah výzbrojního zabezpečení vojsk. Organizace zabezpečování vojsk speciální technikou a raketami, zvýšené množství poškozené a vyřazené výzbroje a spotřeby munice — to jsou jen některé z faktorů, které musí výzbrojní služba brát v úvahu již v období příprav operace. Svým charakterem tyto přípravy zasahují hluboko již do mírového života. Jako příklad uvedme vytváření a rozptylování zásob výzbrojního materiálu, optimální tvorbu zásob náhradních dílů, vytvoření systému ošetřování a oprav výzbroje s cílem dosáhnout minimální doby návratnosti opravené výzbroje k bojujícím jednotkám. To je ovšem jedna stránka problému. Omezení času při plánování operace (štáb vševojskové armády 8 až 12 hodin, štáb svazku 4 až 6

hodin) vyžaduje zákonitě vypracování podrobné metodiky činnosti orgánů výzbrojní služby. Nejlepších výsledků dosáhneme při metodě síťového grafu, který je agregovaným modelem činnosti celkové metodiky práce štábu. Tento umožňuje nejen optimálně stanovit posloupnost a náplň činnosti jednotlivých orgánů výzbrojní služby, ale najít slabá místa v plánovacím procesu.

Objem plánovacích prací je v oboru výzbrojního zabezpečení však tak značný, že sebestopší metodika práce, při klasickém způsobu zpracování plánovací dokumentace, je z hlediska limitovaného času nepostačující. Svůj úkol může splnit ten tehdy, bude-li komplexně doplněna o prostředky mechanizace a automatizace velení. Kalkulační výpočty výzbrojního zabezpečení nejsou ve své podstatě složité, ale vzhledem k jejich velkému množství jsou časově velmi náročné. Zavedením prostředků střední mechanizace, především výpočetního automatu C-261 na stupni svazku a vypracováním v poli využitelných projektů se především na tomto stupni

podářílo rozhodující část kalkulačních výpočtů podstatně urychlit a tím změnit průběh kritické cesty v metodice činnosti orgánů výzbrojní služby. Na operačním stupni se zpracovávají úlohy optimálního plánování, jejichž složitost je dána množstvím variant řešení s jejich výběrem, ale i značným množstvím vstupních údajů a vazeb. Tuto úlohu mohou plnit samočinné počítače, a to jen tehdy, budou-li jednotlivé projekty připraveny již v míru a řídicí orgány výzbrojní služby je budou umět racionálně využívat.

Zvláštní postavení má plánování výzbrojního zabezpečení v první armádní operaci, které je variantně připraveno již v mírovém období a navíc musí řešit složitou problematiku přechodu na polní systém výzbrojního zabezpečení.

Práce řídicích orgánů výzbrojní služby při organizaci a plánování výzbrojního zabezpečení operace (boje) z metodologického hlediska dělíme do dvou hlavních období; na

— činnost v přípravném období do rozhodnutí velitele,

— činnost v přípravném období po rozhodnutí velitele.

Tato období nejsou ve všech pracích činnosti přesně ohraničena, ale podle charakteru činnosti se prolnají.

#### Přípravné období do rozhodnutí velitele

V období, kdy velitel obdrží operační směrnicí nadřízeného velitele a hodnotí úkol, dostává náčelník výzbrojní služby (NVS) i odborné nařízení nadřízeného řídicího orgánu. Na operační orientaci velitel seznamuje štáb s úkolem a se svým zámyslem. Současně vydá pokyny pro přednesení návrhu. Na tomto podkladě a na základě znalosti vlastní situace vydá NVS pokyny svému oddělení (skupině) pro přípravu návrhu a pro přípravu předběžných nařízení podřízeným. Současně naváže součinnost s náčelníky druhů vojsk a služeb, s nimiž řeší konkrétní otázky spolupráce při organizaci výzbrojního zabezpečení (VZ). Při postupném ujasňování úkolu a zhodnocení situace výzbrojní služby posuzuje možnosti výzbrojního zabezpečení z hlediska úkolu vojsk, výchozího stavu výzbrojního materiálu a připravenosti orgánů výzbrojní služby k jeho plnění. Dále z hlediska zabezpečení úkolu nadřízeným a posoudí ostatní faktory, které jsou pro danou situaci charakteristické co do času a prostoru i bojové činnosti nepřítel. Řídicí orgány podle jednotlivých odborností používají při kalkulačních výpočtech bilanční metody, jejíž princip vysvětlíme na muničních kalkulačních.

Je zaveden pojem potřeba (P) vztahem

$$P = N + Z$$

kde N je stanovená norma spotřeby munice,

Z je nesnižitelná zásoba munice,

a pojem úhrada (Ú) vztahem

$$U = Q_{to} + \sum_{i=1}^u P_{\bar{r}_i} \text{ pro } i = 1, 2, \dots, u,$$

kde  $Q_{to}$  je výchozí stav zásob munice,

$$\sum_{i=1}^u P_{\bar{r}_i} \text{ je suma všech přidělů munice}$$

na zabezpečení úkolu.

K zabezpečení úkolu musí platit podmínka

$$P \leq U$$

Dosaďme-li do nerovnosti její pravé strany dostaneme vztah

$$N + Z \leq Q_{to} + \sum_{i=1}^u P_{\bar{r}_i}$$

a můžeme posoudit velikost přidělu

$$\sum_{i=1}^u P_{\bar{r}_i} = N + Z - Q_{to}$$

Tato podmínka musí být splněna pro jednotlivé druhy munice. Nemá-li splněna, odborný řídicí orgán přednese veliteli návrh na řešení. Návrh přednese stručně v těchto hlavních oblastech činnosti:

— raketové technické zabezpečení vojsk,

— zabezpečení vojsk municí,

— zabezpečení vojsk výzbrojí,

a podá návrh na:

— organizaci materiálního zabezpečení,

— organizaci technického zabezpečení.

Závěrem stručně zhodnotí celkovou připravenost výzbrojní služby k plnění úkolu a předloží veliteli požadavky, které musí v prospěch výzbrojního zabezpečení plnit vojska.

K přednesení návrhu využívá NVS svou pracovní mapu, ke které jsou přiloženy přehledy o zabezpečení raketami, raketovou výzbrojí, výzbrojí a municí.

Velitel armády (svazku) po vyslechnutí návrhů jednotlivých náčelníků druhů vojsk

a služeb vydá své rozhodnutí, jehož nedílnou součástí je rozhodnutí pro materiální, technické a zdravotnické zabezpečení, ve kterém velitel konkrétně určuje úkoly týlu a jednotlivým službám při přípravě a v průběhu operace (boje).

Již v tomto období je nutné dodržovat zásadu, že maximum času pro organizaci výzbrojního zabezpečení potřebují orgány výzbrojní služby svazků (útvárů). Je proto nezbytné zahájit plánování již v období příprav návrhu a vydat předběžná odborná i bojová nařízení podřízeným v souladu se zásadami souběžného plánování výzbrojního zabezpečení. Jeho podstata spočívá v postupném předávání dostupných odborných informací nejen pro vlastní plánovací proces na nižších stupních velení, ale i pro zahájení prací, které z hlediska celkového výzbrojního zabezpečení úkolu mají probíhat v časovém předstihu (např. zahájení činnosti odběrových skupin). U těchto informací je nezbytné utajit rozhodnutí velitele a informace podávat jen v rozsahu problematiky výzbrojního zabezpečení. Pravděpodobnost, že v průběhu upřesňování rozhodnutí dojde ke změnám je poměrně vysoká a proto plánovací proces na všech zúčastněných stupních velení potřebuje oboustrannou, časově minimálně zpožděnou informaci, kterou předáváme technickými pojítky šifrou nebo kódovaně a dodatečně potvrzujeme písemně v odborném nařízení.

#### **Přípravné období po rozhodnutí velitele**

Na základě rozhodnutí velitele a s přihlédnutím k získaným podkladům vydá NVS svému oddělení (skupině) pokyny pro vlastní plánování. V této fázi přípravy operace (boje) dochází k úzké součinnosti mezi řídicími orgány výzbrojní služby a náčelníky druhů vojsk a služeb, která je nezbytná nejen pro vlastní plánovací proces, ale i pro organizaci a řízení výzbrojního zabezpečení. Oboustranná součinnost je zaměřena ke komplexnímu zabezpečení úkolu. Armáda (svazek) dostává s úkolem i podklady pro jeho materiální a technické zabezpečení v globálních hodnotách a jedním z hlavních úkolů součinnosti je tyto globální hodnoty rozdělit v závislosti na plnění úkolu bojujících svazků (útvárů). Normy zabezpečení, normy spotřeby a nesnížitelné zásoby munice pro určené zbraně a tanky rozdělí operační oddělení, munice PT, dělostřelecké, raketometné, osvětlovací a speciální, PTRS, taktické a operačně taktické rakety oddělení raketového vojska a dělostřelectva, munice pro prostředky PVO štáb PVO armády.

V praxi se osvědčuje začlenění obsahové náplně součinnosti do síťového grafu, které je daleko podrobnější, než jsme uvedli. Mimo jiné jde o vzájemnou informovanost o rozmístění svazků (útvárů), výkonných orgánů a raketových technických zařízení v jednotlivých etapách operace (boje), o jejich přemísťování nebo začleňování nových prvků do operační nebo bojové sestavy vojsk.

Součinnost se štábem raketového vojska a dělostřelectva a vojska PVO je založena na důkladných propočtech.

Týká se zejména

- rozmístění útvarů a svazků raketových vojsk a dělostřelectva a přidělení raket;

- stanovení pořadí a lhůt zabezpečení svazků a samostatných útvarů raketami, výzbrojí a municí;

- plánování spotřeby raket na operaci;

- normy spotřeby munice a protitankových řízených střel;

- rozčlenění zásob raket u vojsk a ve skladech;

- stanovení zásob raket a munice na konci boje.

Při zabezpečení průlomu municí součinnost zaměříme na organizaci dělostřelectva a jeho rozmístění, potřeby munice podle druhů a organizace jejího přísunu a předání až do palebných postavení. Doba pro přísun munice bývá zpravidla velmi krátká, a proto veškeré kalkulace podle požadavků NRVD připravíme v několika variantách.

Vzhledem k tomu, že náčelník týlu armády (divize) je přímým organizátorem týlu a odpovídá za realizaci přísunu výzbrojního materiálu (mimo zásobování raketami, za které přímo odpovídá výzbrojní služba), má součinnost s týlem důležité místo v plánovacím procesu. Zde výzbrojní služba získává informace o celkovém systému zásobování, o týlové situaci vojsk, o rozmístění týlových velitelských stanovišť, o sledování dopravních proudů s výzbrojním materiálem a o zabezpečení pracovními silami a mechanizačními prostředky. Na druhé straně dává informace ve formě kalkulačních podkladů pro zásobování municí, informace o plánovaném doplnění vojsk co do času, postoru a pořadí doplňování. S orgány TAS spolupracuje výzbrojní služba v otázkách odborného řízení výkonných orgánů výzbrojní služby, zařazených do technických oprav, v otázkách organizace oprav v poli s důrazem na podvozkovou část výzbrojních kompletů. S ostatními složkami součinnost zaměříme

ke konkrétním úkolům, které výzbrojní služba musí plnit a ke kterým nutně vyžaduje odbornou pomoc až již materiální, či personální.

Takto řešené otázky umožňují konkrétní a podrobné plánování výzbrojního zabezpečení operace (boje). Plán výzbrojního zabezpečení je základním dokumentem výzbrojní služby. Zpravidla jej rozpracujeme souhrnně na období do zahájení operace, na období do splnění bližšího úkolu podrobně po jednotlivých dnech, na období do splnění dalšího úkolu jen s uvedením souhrnných údajů perspektivně. U svazku souhrnně do zahájení boje, podrobně na první den boje, výhledově na další den bojové činnosti. Plán zpracováváme postupně podle dosažitelnosti podkladů na samostatnou mapu, která obsahuje hlavní úkoly výzbrojního zabezpečení operace (boje), operační, týlovou a všeobecně technickou situaci a dále podrobnou organizaci materiálního a technického zabezpečení operace. Jako přílohy připojíme přehledy o zabezpečení jednotlivými druhy výzbrojního materiálu (podle návrhu NVS velitelů) a dílčí plány zabezpečení vojsk raketami, municí a výzbrojí a plán — výkaz technické přípravy raket u raketových útvarů a svazků i raketových technických zařízení armády. Dokument podepisuje NVS a náčelník štábu, schvaluje jej velitel.

Nyní je požadavek na variantnost plánování. Podstatu spatřujeme v tom, že řídicí orgány musí na základě znalostí o průběhu operace (boje) předvídat možné nové požadavky v jednotlivých fázích operace, plánovat zabezpečení operace při použití JZ a bez použití JZ. Obě základní varianty mají své zvláštnosti, které musíme respektovat, např. druhá varianta klade zvýšené nároky na objem zásobovacích úkolů při zabezpečení dělostřelecké munice apod. Dále variantnost spatřujeme ve variantním výběru prostorů rozmístění výkonných orgánů a zásob co do prostoru a času. Cílem je řešit optimálně zabezpečení vojsk při předpokládané změně, ve variantním propočtu kapacit technické přípravy raket a opravárenských prostředků. Výběr jednotlivých plánovaných variant a jejich zpracování je obsahově i časově náročný úkol, který do všech důsledků můžeme splnit jen racionálním využitím projektů na prostředky střední mechanizace řídicích prací a především výkonných samočinných počítačů.

Jakmile velitel schválí plán výzbrojního zabezpečení dává NVS svému oddělení (skupině) pokyny ke zpracování a předložení požadavků na dopravu, zpracování a vydání poukazů a rozdělovníků na

výzbrojní materiál apod., a podle zpracovaného grafikonu zabezpečuje doplňkovou součinnost s příslušnými orgány.

Základním dokumentem pro řízení výzbrojního zabezpečení jsou odborná a bojová nařízení NVS armády (odborná nařízení NVS svazku), která zpracováváme již na základě rozhodnutí velitele a souběžně s plánem a z hlediska potřeb souběžného plánování odesíláme ještě před jeho schválením. Odborná nařízení NVS armády vydává pro podřízené svazky a útvary a pro PADS, pro armádní raketová technická zařízení a pro přidělené opravárenské a odsunové prostředky přidělené od frontu vydává bojová nařízení. Praxe potvrzuje, že k urychlení této práce má význam využívání typizovaných a formalizovaných dokumentů podle druhů svazků a útvarů.

Odborné nařízení pro NVS vševojskových svazků zpravidla obsahuje údaje o zásobování a technické přípravě raket s uvedením počtu a druhu raket a o místě a čase přísunu; množství, čas a místo i způsob zásobování municí, stanovené plánovací normy raket a munice s rozvedením na přípravné období a na plánovací činnost; způsob zásobování výzbrojí a náhradními díly; údaje o organizaci technického zabezpečení vojsk; prostory výkonných orgánů výzbrojní služby armády; stanoviště NVS armády v průběhu operace; nařízení o předkládání hlášení apod.

Bojové nařízení po armádní raketový technický útvar zpravidla obsahuje tyto údaje: úkol armády a operační situaci; ve prospěch koho působí; místo a čas rozvinutí se stanovením osy přesunu; počty, druh a stupeň technické pohotovosti nosičů a bojových hlavic, které budou přisunuty s uvedením místa, času a způsobu přísunu; vyčleněné osy pro přísun raket; počty a druh raket, které má skladovat a v kterém čase a komu předávat; organizace technické přípravy TR a OTR; způsob zásobování KRPB; otázky týlového a zdravotnického zabezpečení; organizace ochrany a obrany PBR; ostatní potřebné údaje.

Komě odborných a bojových nařízení zpracovává výzbrojní oddělení (skupina) příspěvky do bojových nařízení náčelníků druhů vojsk pro jim přímo podřízená vojska a příspěvky do týlového rozkazu.

### Kontrola

K zajištění včasného a úplného splnění úkolů výzbrojního zabezpečení vojsk se výzbrojní oddělení (skupina) významně podílí na kontrolní činnosti, kterou organizuje operační oddělení armády. Težiště

kontrolní činnosti klademe na rozhodující úseky výzbrojního zabezpečení vojsk. Je to především období uvádění vojsk do zvýšené bojové pohotovosti s důrazem na raketové technické zabezpečení, ale i v průběhu plánování s cílem upřesnění klíčových činností a při kontrole příjmu větších transportů s raketami nebo municí. Kontrolní činnost je nezbytná v případě přebírání útvarů a zařízení do podřízenosti, kdy se kontrolní orgán zúčastní zpracování protokolu a převzetí. Kontrolní činnost nemůže být šablonovitá, ale musí vycházet z analýzy konkrétní situace. Je logickým požadavkem, aby kontrolní orgán zjištěné nedostatky odstraňoval ihned na místě.

**Závěrem** chceme zdůraznit, že výzbrojní zabezpečení vojsk je mimořádně náročné. Náročné úkoly můžeme splnit jen

v tom případě, když plánovací proces nebude šablonovitý, když bude realizován s maximálně možnou dávkou předvídavosti potřeb vojsk a rozhodnutí dojdou k vykonavatelům s takovou časovou zálohou, která jim umožní důsledné plánování a realizaci jednotlivých úkolů výzbrojního zabezpečení. K tomu je nezbytné využít prostředků střední mechanizace řídicí činnosti a samočinných počítačů.

Proto je nanejvýše potřebné, abychom již v míru v práci orgánů výzbrojní služby prosazovali organizovanost, sladěnost, cílevědomost i jednoduchost pracovních postupů s cílem všestranně zdůvodnit návihy na výzbrojní zabezpečení vojsk. S tímto požadavkem jde ruku v ruce požadavek, aby činnost výzbrojní služby v míru se v maximální možné míře přibližovala činnosti v polních podmínkách.